

Primavera negra

Correccions
i afegits

se la trincava

Quina bala!

d'obscens i sorollosos. Recordo la màxima indolència d'aquell home, la seva despreocupació, les obscenitats, el sacrilegi. No era pas un home de Déu, com el seu pare. No; era un home que inspirava amor! Les seves febleses eren febleses humanes, i ell les exhibia airosament, desafiadorament, orgullosament, com unes banderilles. Venia pel mig del carrer calorós, les canonades del gas brunzint i l'aire curull de sol, de merda i de renecs, i potser duia la bragueta oberta i els elàstics penjant, o l'armilla molla i tacada a causa de les gitarades. De vegades arribava corrent, com un brau que rellisca sobre les quatre potes, i aleshores el carrer quedava màgicament esboirat, com si s'haguessin obert les clavegueres i haguessin engolit tots els detritus. Willy Maine, el foll, se solia posar sense pantalons dalt el porxo de la casa de pintures, i ~~refeguejava~~ a cor què vols. Allà es quedaven, enmig de l'espetic sec i elèctric del carrer obert amb el brunzeig de les canonades del gas. Formaven un tàndem que partia el cor al predicador.

en

Així era aleshores, Rob Ramsay. Un home en orgia perpètua. Va tornar de la guerra carregat de medalles i amb un foc que li cremava les entranyes. Va vomitar davant la porta de casa seva i va netejar la gitarada amb la seva pròpia armilla. Podia esboirar el carrer més de pressa que una metralladora. ~~Ees, quina bala!~~ Era així. I al cap de poc, amb aquella afectuositat, d'aquella manera gentil i descurada amb què solia fer les coses, se'n va anar fins al capdavall del moll i es va ofegar.

<Bum>

El recordo perfectament, així com la casa on vivia. Perquè precisament a la graonada de la casa de Rob Ramsay era on ens congregàvem en aquelles caloroses vesprades d'estiu per tal d'espigar els esdeveniments del bar de l'altra banda del carrer. Les entrades i sortides duraven tota la santa nit, i ningú no es preocupava d'abaixar les persianes. A una distància d'una pedrada del teatre de varietats anomenat «The Bum». Al voltant del Bum hi havia els bars, i els dissabtes al vespre es formava una llarga cua a fora, en la qual tothom empenyia, pitjava i s'esmunyia per tal d'apropar-se a la taquilla. Els dissabtes al vespre, quan la «Girl in Blue» era a l'apogeu de la glòria, era corrent que

* Al Desagat.

qualsevol mariner salvatge del Navy Yard saltés del seu seient i engrapés una de les lligacames de Millie de Léon. Al cap d'una estona, aquell vespre mateix, avançarien lentament carrer avall i es ficarien al bar per l'entrada del saló de «famílies». I aviat es trobarien al dormitori situat damunt el bar, traient-se els estrets pantalons, l'home, i desempallegant-se de la cotilla i rasant-se com una mona, la dona, mentre, a sota, les parelles xarrupaven ~~les~~ begudes i es mossegaven les orelles amb tot de riures estridents i salvatges, tothom embotellat allí dins com dinamita que s'evapora. Tot això, ho podíem veure del llinar estant de la casa de Rob Ramsay, mentre el vell pastor deia les seves pregàries prop d'un llum de petroli, fent rogatives com una alcavota obscena perquè arribés la fi, o bé, quan es cansava de resar, baixava enfundat dins la camisa de dormir, com un vell bruixot, i ens amenaçava amb una escombra.

les

d'en

/En

d'en

)

Des de dissabte a la tarda fins a dilluns al matí el temps era infinit, i una cosa es fonia en l'altra. Dissabte al matí — només Déu sap com — ja podíeu sentir els vaixells de guerra ancorats a l'extensa rada. Els dissabtes al matí, el cor em pujava a la boca. Podia veure com fregaven la coberta i com polien els canons, i el pes d'aquells enormes monstres marins que reposaven damunt el llac de vidre brut de la rada era com un pes opulent que em queia a sobre. De seguida em posava a somiar que fugia, que me n'anava a terres llunyanes. Però no vaig arribar més enllà de l'altra vora del riu, cap a la banda del nord, fins a la SegonaAVINGUDA i el carrer 28è, via Belt Line. Allí tocava el Vals de la tarongina, i durant els entreactes em rentava els ulls a la pica de ferro. El piano era al fons de la sala del bar. Les tecler eren molt grogues, i jo amb els peus no arribava als pedals. Duia un vestit de vellut, perquè el vellut estava en voga.

Tot el que pertanyia a l'altra vora del riu era pura bogeria: el sol sorrenc, els llums d'Argand, els paisatges fets de mica en els quals la neu mai no es fonia, els holandesos folls amb pipes de ceràmica a les mans, la pica de ferro que s'havia anat cobrint d'una capa de verdet molsós, la dona d'Hamburg, el cul de la qual sempre penjava per la part del darrera de la cadira, el pati saturat d'aquella ferum de la sauerkraut... Tot a un etern compàs de tres per quatre. Camino entremig dels meus pares, amb una mà ficada dins el manegot de la mare i l'altra en la màniga del pare.

Un
els seus

Un

els

Va creuar

Va ser

ganat. ~~Don~~ dona toms i més toms dins una gàbia circular al compàs del repicament d'un tambor; el teatre s'abrusa i els actors prossegueixen recitant ~~lurs~~ papers; la bufeta esclata, cauen les dents, però el plany del pallasso és com la remor de la caiguda de la caspa. ~~Don~~ dona toms en una nit sense lluna per la vall dels cràters, la vall dels focs morts i de les calaveres esblanqueïdes, dels ocells sense ales. Donant toms i més toms caminem, a la recerca del botó de la roda i del punt orbital, però els focs han esdevingut cendres i el sexe de les coses és amagat dins el dit d'un guant.

I aleshores, un dia, com si sobtadament la carn s'hagués desfet i la sang sota la carn s'hagués fusionat amb l'aire, tot d'una, el món sencer torna a braolar i l'esquelet mateix del cos es fon com la cera. Aquest dia pot ser el primer cop que encontreu Dostoievski. Recordeu la flaire de les tovalles sobre les quals restava el llibre; esguardeu el rellotge, i manquen només cinc minuts per a l'eternitat, compteu els objectes que hi ha a la lleixa de la xemeneia, perquè el so dels números és un so absolutament nou en la vostra boca, perquè tot allò que és nou i vell, o allò que s'ha tocat i oblidat, és un foc i un fluid mesmèric. Ara, totes les portes de la gàbia són obertes i qualsevol camí que trieu és una línia recta devers l'infinit, una línia folla, recta, sobre la qual bruelen les onades i planen els gegantins ocells fabulosos de marbre i anyil per tal de pondre-hi ~~lurs~~ ous febreros. De les onades fosforescents grimpen, orgullosos i arrogants, els cavalls cuirassats que acompanyaren Alexandre, amb els ventrells tesos d'orgull i brillants de calç, i amb els badius immersos en el làudanum. Ara, tot és neu i polls, amb la gran banda d'Orió suspesa a l'entorn de l'engonal de l'oceà.

Eren exactament les set i cinc minuts al xamfrà del Broadway i el carrer Kosciusko, quan Dostoievski ~~creua~~ rabent per primer cop el meu horitzó. Dos homes i una dona guarnien un aparador. Des de la meitat de les cuixes cap avall, els maniquins eren de filferro. Tot de caps de sabates buides encastellades contra la vidriera com la neu de l'any passat...

Així ~~for~~ com va aparèixer el nom de Dostoievski. Sense ostentació. Com una capsa de sabates vella. El jueu que pronuncià el seu nom, perquè jo el sentís, tenia uns llavis matussers; no podia dir Vladivostok, per exemple, ni Càrpats... però deia Dostoievski

divinament. Fins i tot ara, cada cop que dic Dostoievski, veig de ~~bell~~ nou aquells llavis molsuts, i el fil primet de saliva s'estirava com una goma mentre pronunciava aquesta paraula. Entre les dues dents frontals hi havia més espai que el normal; precisament, en el centre d'aquesta cavitat era on la paraula Dostoievski vibrava i s'expandia, com una fina pel·lícula iridescent d'esput en la qual s'aplegava tot l'or del capvespre... perquè justament es ponía el sol al carrer Kosciusko, i el trànsit, sobre nostre, es convertia en un desglaç primaveral, amb remor de mastegaments i trituracions com si els maniquins de cames de filferro s'estiguessin devorant de viu en viu els uns als altres. Més endavant, quan vaig arribar al país dels *Houyhnhnms*, vaig sentir els mateixos mastegaments i les mateixes trituracions sobre meu, i un altre cop la saliva de la boca d'un home va vibrar i es va expandir i va brillar iridescent davant el sol de posta. Aquesta vegada, és a la *Dragon's Gorge*: ~~a~~ a dalt, un home ~~denpeu~~ branda un bastó de canya, mentre somriu amb un salvatge somriure aràbic. De nou, com si el meu cervell fos un úter, les muralles del món cediren. El nom de Swift ~~for~~ com la fressa clara d'una ~~orinada~~ ^{va se} vigorosa sobre la tapa de llauna del món. Sobre el meu cap, el verd devorador de foc, amb els delicats intestins embolicats amb ^{hule;} dos enormes ullals blancs com la llet penjats al cinyell d'anelles greixoses i negres connectat a la galeria de tir al blanc i als banys turcs; el cinyell d'anelles relliscava sobre un marc d'ossos emblanquits. El drac verd de Swift es mou per sobre les anelles amb una fressa inacabable ~~d'orinades~~ ^{de pixar}, tot triturant, aprimant-los i enxiquint-los, els nans de talla humana que són xuclats com fideus. Dins i fora de l'esòfag, amunt i avall i a l'entorn dels ossos escapulars i del delta mastoide, caient pel pou sense fons de les vísceres, regurgitant i expellint, expandint-se i lliscant, les anelles avançant sense parar, es menja de viu en viu tots els fideus prims i enxiquits que pegen de les patilles, del clavegueró vermell del drac. Esguardo el somriure blanc com la llet del lladrador, aquell fanàtic somriure aràbic que sorgí del foc del País del Somni, i tot seguit penetro calladament dins el ventrell obert del drac. Entre els tirants folls de l'esquelet

La Gorge del Drac

de *pixarada*,

que sosté les anelles giradores, s'estén davant meu el país dels *Houyhnhnms*; la fressa sibilant, ~~d'erinada~~, em ressona a les orelles com si el llenguatge dels homes hagués estat bastit amb aigua de soda. Amunt i avall del negre cinyell greixós, sobre els banys turcs, a través de la casa dels vents, sobre les aigües blau cel, entremig de les pipes d'argila i de les pilotes d'argent que ballen al capdamunt del líquid d'un brollador: el món infrahumà de les guitarres i dels banjos, dels mocadors de colors i dels cigars negres; la pasta de caramel estenent-se fins a Winnipeg, l'esclat de les ampolles de cervesa, cotó de sucre i *tamale* calent, el bramul de la marea i el zumzeig de la paella, escuma i eucaliptus, porqueria, guix, paperets, la cuixa blanca d'una dona, un rem trencat; l'encreuament dels tirants de fusta, el trencaclosques d'un *meccano*, el somriure que mai no s'esvaeix, el salvatge somriure aràbic amb escopinades de foc, el clavegueró vermell i els intestins verds...

Oh, món, estrangulat i esfondrat, on són els ferris ullals blancs? Oh, món, que sotsobres amb les pilotes d'argent, els suros i els salvavides, on són els cranis rosats? Oh, món glabre i enganxós, oh, món glabrescent, ara mastegat fins a la dissolució, ¿sota quina morta lluna jeus, fred i brillant?

El tercer o el quart dia de primavera

Pixar

/ ~~Orinar~~ calent i beure fred, com diu Trimalció, perquè la nostra mare terra és al bell mig, rodona com un ou, i conté dintre seu totes les coses bones, com una bresca de mel.

una cosa /

que un Jesucrist, ~~qualcom de~~ més gran que un cor, ~~qualcom~~ que es troba més enllà d'un Déu omnipotent: penso... en MI MATEIX. Jo sóc un home. Això, em sembla que ja és prou.

Jo sóc un home de Déu i un home del Diable. A cadascú la seva part. Res d'etern, res d'absolut. Davant meu sempre es dreça la imatge del cos. Mai no puc oblidar que aquest cos és obra de l'home, que sofrirà infinitat de canvis... però, mentre continuem sorgint de la matriu amb braços i cames, mentre hi hagi estels sobre nostre que aconseguixin d'enfollir-nos i tinguem sota els peus l'herba que calmi blanament la nostra inquietud, mentre duri això, aquest cos servirà per a fer tots els papers de l'auca.

Avui és el tercer o el quart dia de primavera i estic assegut a la Place Clichy a ple sol. Avui, assegut aquí al sol, jo us asseguro que tant se val que el món se'n vagi a fer punyetes o no; tant se val que el món sigui just o injust, bo o dolent. És... i això ho val tot. El món és el que és i jo sóc el que sóc. Això, no ho dic com si fos un d'aquests budes culivats amb les cames encreuades, sinó que ho dic inspirat per un seny joiós, inflexible, per una seguretat interior. Allò que és fora meu i allò que és dintre meu, tot això, tot, és la suma de forces inexplicables. Un caos l'ordre del qual és superior a la comprensió. Superior a la comprensió humana.

Sóc com un ésser humà que dona tombs al capvespre, al matí, a hores estranyes, impossibles, i la sensació de ser sol i únic m'enforteix fins a l'extrem que, quan camino entre la multitud i em sembla que ja no sóc un ésser humà sinó una simple taca, ~~em~~ ^{escopinada,} començo a pensar en mi mateix tot sol en l'espai, criatura única rodejada de magnífics carrers buits, un bípede humà caminant entre gratacels, quan tots els habitants de la ciutat han fugit i jo m'he quedat tot sol, i camino i canto i regno a la terra. No em cal pas furgar a la butxaca de l'armilla per ~~trobar~~ ^{trobar} la meva ànima: és allí perennement, bategant contra les costelles, inflada, inflada de cançons. Si acabo de sortir d'una reunió en la qual ~~he~~ ha arribat a la conclusió que tot és mort, ara, mentre camino pels carrers, sol i idèntic a Déu, comprenc que allò és mentida. L'evidència de la mort és constantment davant els meus ulls; però aquesta mort del món, una mort que es perpetua constantment, no es mou de la perifèria cap al centre, per tal d'engolir-me; aquesta mort és als meus peus, i avança des de mi cap a l'ex-

algú

una cosa

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

terior: la meua pròpia mort, sempre una passa més endavant de mi. El món és el mirall que em reflecteix a mi moribund, i el món no mor si jo no em moro. D'aquí a mil anys seré més vivent que no pas ara, i aquest món en el qual ara agonitzo també serà més vivent aleshores que ara, tot i que farà mil anys que haurà mort. Quan tot s'ha viscut fins a la fi, no existeix la mort, ni el penediment, ni cap falsa primavera; cada instant viscut obre un horitzó més gran, més ample, del qual ~~he~~ no es pot escapar si no és vivint.

Els somiadors somien del coll cap amunt, amb el cos fermament lligat a la cadira elèctrica. Imaginar un món nou és viure'l diàriament: cada pensament, cada esguard, cada pas, cada gest, mata i recrea, amb la mort sempre una passa endavant. No n'hi ha prou amb escopir sobre el passat. Proclamar el futur tampoc no és prou. ~~He~~ ha d'actuar com si el passat fos mort i l'esdevenidor fos irrealitzable. Hem d'actuar com si la propera passa fos la darrera, com en efecte ho és. Cada passa endavant és la darrera, i, en fer-la, mor un món, comprès el propi jo. Som aquí amb una terra inacabable, amb el passat que mai no cessa, el futur que mai no comença, el present que mai no fineix. El món del mai-mai que palpejo amb les mans, que veiem, malgrat tot, no és nosaltres mateixos. Nosaltres som allò que mai no s'acaba, que mai no és prou format per ~~esser~~ reconegut; toï existeix, però mai no és un tot, perquè les parts són molt més grans que el tot, de manera que només Déu, el Matemàtic, és capaç de treure'n l'entrellat.

Riure!, aconsellava Rabelais. Contra tots els vostres mals: riure! Però, redéu, costa d'allò més prendre la seva alegre i sàvia medicina després dels remeis de tots els xarlatans que ens hem hagut d'empassar! ¿Com podem riure si tenim gastada la tela de l'estómac? ¿Com podem riure després de tota la misèria amb la qual ens han emmetzinat els esperits seràfics, seriosos, solemnes, tristos i sofridors? Comprenc la traïció que els ha inspirats. Els perdono ~~el~~ geni, però costa d'alliberar-se de tot el dolor que han creat.

Quan penso en tots els fanàtics que han estat crucificats, i en tots aquells que no eren fanàtics, sinó simples idiotes, tots escorxats a causa de les ~~idees~~ ^{idees}, em vénen ganes de somriure. Tapa totes les vies d'escapament, dic. Prem ben fort la tapadora damunt

la Nova Jerusalem! Estrenyem-nos els uns contra els altres, ventre contra ventre, *sense esperança*! Els nets i els bruts, l'assassí i l'evangelista, els nois pàl·lids, els caragirats, els velleitosos i els capdurs... que s'apleguin, que es vagin coent per espai d'unes quantes centúries en aquest cul-de-sac!

seria

O el món és massa complicat o jo no sóc prou tautològic. Si jo esdevenia incompreensible, ~~fos~~ comprès immediatament. La diferència entre comprendre i no comprendre és tan prima com un cabell, *més prima*; la diferència d'un mil·límetre, un fil d'espai entre la Xina i Neptú. Per molt lluny de mi que es trobi, la proporció sempre és la mateixa: no té res a veure amb la claredat, la precisió, etc. (L'etcètera és important!) La ment s'entrebanca perquè és un instrument massa precís; els fils es trenquen contra els nusos de caoba, contra el cedre i el banús d'una matèria aliena. Parlem de la realitat com si fos ~~que~~ mesurable, un exercici de piano o una lliçó de física. La Pesta Negra ~~arriba~~ amb el retorn dels croats. La sífilis ~~arriba~~ amb el retorn de Colom. *La realitat també arribarà!* La realitat primer, diu el meu amic Cronstadt. D'un poema escrit al fons de l'oceà...

una cosa

va arribar

Pronosticar aquesta realitat comporta el risc d'equivocar-se d'un mil·límetre o d'un milió d'anys-llum. La diferència és un quàntum format per l'encreuament dels carrers. Un quàntum és un desordre funcional creat en intentar d'esmunyir-se un mateix dins un marc de referència. Una referència és el desempallegament d'un antic patró, és a dir, el moc de pus d'una vella malalta.

Aquests són pensaments nascuts del carrer, *genus epileptoid*. Camineu amb la guitarra i les cordes es trenquen... perquè la idea no és emmarcada morfològicament. Per a recordar un somni, cal servir els ulls closos i no bellugar-se. El més mínim moviment, i tota l'estructura s'esfondra. Al carrer m'exposo als elements destructius i desintegradors que m'envolten. Deixo que totes les coses esberlin ~~per~~ pròpia desolació contra mi. Jo em decanto a espiar els processos secrets, a obeir abans que a manar.

la seva

Hi ha trossos enormes de la meua vida que s'han desfet per sempre. Trossos enormes desfets, esbarriats, balafiats en xerrameques, en actes, en records, en somnis. Mai no hi ha hagut cap època en què jo visqués *una sola* vida, la vida de marit, d'amant. Fos allà on fos, engatjat en això o en allò, sempre he menat vides diverses. Així, qualsevol cosa que pugui escollir per considerar-la

com la meua història és perduda, enfonsada, indissolublement fosa amb les vides, el drama, les històries dels altres.

Jo sóc un home del món antic, una llavor trasplantada pel vent, una llavor que no va aconseguir de germinar a l'oasi molsós d'Amèrica. Jo pertanyo a l'arbre feixuc del passat. Sóc fidel, físicament i espiritualment, als homes d'Europa, aquells que una vegada foren francs, gèl·lics, vikings, huns, tàrtars i tota la resta. El clima per al meu cos i per a la meua ànima és aquí, on hi ha agilitat i corrupció. Estic orgullós de no pertànyer al present segle.

Per ~~aqueixos~~ astròlegs, escrutadors d'estrelles, que són incapaces de seguir l'acte d'una revelació, afegeixo tot seguit unes quantes pinzellades horoscòpiques al marge del meu *Univers de la Mort*...

Jo sóc ~~Càncer~~, el cranc, que es mou de costat, enrera i endavant, a voluntat. Actuo en tròpics estranys i tracto en alts explosius, líquids balsàmics, jaspi, mirra, maragdes, mucositats i ~~pus~~ de porc espí. A causa d'Urà, que travessa la meua longitudinal, sóc rarament afeccionat al sexe, als menuts rostits i a les ampelles d'aigua. Neptú domina el meu influx. Això vol dir que estic compost d'un fluid aquós, que sóc volàtil, quixòtic, irremediable, independent i evanescent. També sóc busca-raons. Amb un cataplasma calent al cul sóc capaç de representar el paper del fanfarró o el del pallasso tan bé com el més pintat, sigui quin sigui el signe sota el qual hagi nascut. Aquest és un autoretrat que solament mostra les parts que hi manquen... una àncora, la campana que anuncia el dinar, la resta d'una barba, la part posterior d'una vaca. En poques paraules, sóc un tipus esquenadret que esmerça el seu temps en una ~~orinada~~ constant. No tinc absolutament cap treball per ~~mostrar~~ mostrar llevat del meu geni. Però arriba un dia, ~~aduc~~ a la vida d'un geni ocios, en què ~~he~~ s'ha d'abocar a la finestra i vomitar l'excés d'equipatge. Si sou un geni, heu de fer això... si més no, per a construir-vos un petit món propi, comprensible, al qual no s'acabi la corda com passa als rellotges que pretenen tenir-ne per vuit dies! I ~~com~~ com més llast llenceu per la borda, tant més fàcil us serà d'eleva-vos per sobre la consideració dels vostres veïns. Fins que us trobareu tot sol a l'estratosfera. Aleshores, us lligueu una pedra al coll i salteu de peus. Això comporta la destrucció total de la interpretació anagògica del somni conjuntament amb una estomatitis mercurial provocada per les untures internes. Us resta el somni per a la nit i el riure cavallí per al dia.

la

laquel

l'Xanc

l'peus

la les X

l'inform

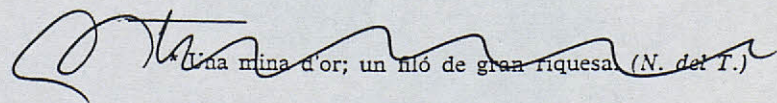
l'fins

9

putes

mina d'or.

apoplexia, i no pas el ball de sant Vito. S'han acabat les ~~putes~~ de matinada i les gardènies. S'han acabat els gats morts als claveguerons, la suor i la transpiració. Si es tracta d'un llavi, serà un llavi que tremola eternament. Perquè a Mèxic, senyores i senyors, sempre és migdia i allò que lluu té el color de la fúcsia i allò que és mort és mort i no és pas un plumall. Jaieu en un llit de ciment i dormiu com un llum d'acetilè. Si encerteu el cop, és una ~~bonana~~. Si no l'encerteu, és la misèria, *pitjor que la misèria*. Res d'arpegis, res de notes gràcils, res de cadències. O sosteniu la clau o no la sosteniu. O comenceu amb una melodia pura o comenceu amb un glop de desinfectant. Però, res de Purgatori i res d'elixir. És la Quarta Ègloga o el 13è *arrondissement*!

 Una mina d'or; un nió de gran riquesa. (N. del T.)

Un dissabte a la tarda

Això val més que no pas llegir Virgili.

hauria trobat a Issy-les-Moulineaux. I, com que ^{aquest} ~~aquic~~ fou en bona part sóc jo mateix, no dino a Sèvres, sinó a Issy-les-Moulineaux. I ¿què diu el *fou* quan arriba la cambrera amb l'enorme *canette* de cervesa? No t'amoinis pels errors quan escrius. Els biògrafs explicaran tots els errors. Penso en el meu amic Carl, que s'ha passat els darrers quatre dies començant la descripció de la dona sobre la qual escriu. «No ho puc fer! No puc!», diu. Molt bé, diu el *fou*, deixa que ho faci jo en lloc de tu. Comença! Això és la cosa principal. I si no té el nas aquilí? ¿I si té un nas celestial? Quina diferència hi ha? Quan ~~hem~~ ^{ella} inicia malament un retrat és perquè no descriu la dona que ha imaginat: pensa més en aquells qui han de veure el retrat que no pas en la dona que posa per ell. Agafem Van Norden... aquest és un altre cas. Fa dos mesos que prova de començar una novella. Cada cop que me'l trobo, em diu que té un nou principi per al seu llibre. Mai no passa del principi. Ahir, em va dir: «Ja veus quin és el meu problema. No és solament qüestió de saber com començar: la primera línia decideix la resta del llibre. Ara, vet aquí el començament que vaig escriure l'altre dia: Dant va escriure un poema sobre un lloc anomenat I—. Una I i un guió, perquè no vull tenir problemes amb els censors».*

Imagineu-vos un llibre que comenci amb una I i un guió! Un petit infern privat que no ha d'ofendre els censors! Jo he notat que, quan Whitman comença un poema, escriu: «Jo, Walt, a 37 anys i amb perfecta salut!... Avanço amb la meua visió... em xalo amb mi mateix... Walt Whitman, un cosmos, de Manhattan el fill, turbulent, carnal, sensual, que menja, beu i engendra... Descolleu els panys de les portes! Descolleu també les portes de les frontisses!... Aquí o més enllà, tot és igual per a mi... existeixo tal com sóc, i això és prou...»

Amb Walt sempre és dissabte a la tarda. Si la dona és difícil de descriure, ho reconeix i s'atura a la tercera línia. Dissabte vinent, si el temps ho permet, hi afegirà la dent que li mancava o un turmell. Tot pot esperar, tot pot esperar una ocasió més propícia. Jo *accepto el Temps absolutament*. El meu amic Carl, però, que té la vitalitat d'una xinxa, s'opina a les calces perquè

* L'autor es refereix a l'exclamació *hell!* (infern), que en anglès equival a un renec. (N. del T.)

s'han escolat quatre dies i només té un negatiu a la mà. «No veig que hi hagi cap raó — diu ell — per la qual jo m'hagi de morir mai... llevat d'un accident malastruc.» I aleshores es frega les mans i s'encaixona a la cambra a viure la seva immortalitat. Viu com una xinxa amagada sota el paper de la paret.

El sol ardent colpeja a través de la vela. Deliro perquè agnitxo tan de pressa. Cada segon compta. No sento el segon que s'acaba d'esvaïr... m'aferro com un foll al segon que encara no s'ha anunciat... Què val més que llegir Virgili? Això! Aquest moment expansiu que encara no s'ha definit en un tic-tac o en un batec, aquest moment etern que destrueix tots els valors, totes les gradacions, totes les diferències. Aquest doll que brolla i sorgeix d'una deu amagada. No hi ha cap veritat que puguem enunciar, ni cap saviesa que pugui ésser impartida. Un doll i una barbolla, un parlar a tots els homes al mateix temps, arreu, i en totes les llengües. L'instant present és el vel més prim que separa la bogeria del seny. L'instant present és tot allò tan simple que es mofa de nosaltres. Des d'aquest cim d'excitant embriaguesa hom rodola cap a la plana de la bona salut on podem llegir Virgili i Dant i Montaigne i tots els altres que només han parlat del moment expansiu que ~~hem~~ escolta eternament... Parlar a tots els homes alhora. Un doll i una barbolla. Aquest és el moment en què algo el vas fins als llavis, tot observant la mosca que se m'ha aturat sobre el dit petit; i, en aquest moment, la mosca és tan important com la mà o com el vas que la mà sosté o com la cervesa que omple el vas o com els pensaments que neixen de la cervesa i moren amb la cervesa. Aquest és el moment en què m'adono que un rètol que digui «A Versailles», o un rètol que digui «A Suresnes», i tots els altres rètols que assenyalen el camí d'un indret o altre, haurien d'ésser ignorats; m'adono que ~~hem~~ sempre s'hauria d'encaminar devers el lloc que cap rètol no assenyalava. Aquest és el moment en què aquell carrer desert que he triat per tal d'asseure-m'hi bull de gent i tots els altres carrers són buits. Aquest és el moment en què qualsevol restaurant és l'apropiat, a condició que ningú no te l'hagi recomanat. Aquest és el menjar més suculent, tot i que és el pitjor que mai hagi tastat. Aquest és el menjar que ningú, llevat dels genis, no gosarà tastar mai... sempre a l'abast, fàcilment digerible, i del qual demanaries més. «Era bo el roquefort?», pregunta la cambrera. *Diví!* Era el roquefort més ranci, més ple de

tot deixant passar el mirall per sobre meu i la història per sota meu, o viceversa. Avanço a ple sol, i sóc un home impermeable a tot, llevat al fenomen de la llum. El turó de St. Cloud es dreça al meu davant cap a l'esquerra, els arbres es decanten sobre meu per fer-me ombra, el camí és llis i infinit, l'estatueta resta dins la campana del temple, com un cotilèdon. L'Edat Mitjana sempre és bona, tant si és en l'home com si és en la història. Fa un sol esplendent i les carreteres s'estenen en totes direccions, i totes les carreteres van costa avall. No anivellaria cap carretera ni eliminaria cap sot. Cada salt transmet un missatge nou a la torre de senyals. En passar, he marcat tots els indrets: per a resseguir els meus pensaments només em cal resseguir el meu itinerari, tornar a sentir aquests sots.

Al pont de St. Cloud, m'aturo. No tinc cap pressa: em puc passar tot el sant dia ~~orinant~~. Deixo la bicicleta en el suport que hi ha sota l'arbre i m'adreço a l'urinari a buidar l'aigua de les olives. Tot és llefardós, ~~adhuc~~ l'orinador. Mentre m'estic allí ~~dam~~ ^{finis} contemplant la façana de la casa del davant, una dona jove i hieràtica s'aboca a una finestra per mirar-me. Quantes vegades hauré estat així en aquest món graciós i somrient, amb el sol esclafant-se sobre meu i els ocells piulant com desesperats, mentre una dona em contempla des d'una finestra oberta i el seu somriure s'esmicola en tot de diminutes engrunes blanques que els ocells pincen amb ~~les~~ becs i dipositen, a vegades, a la base d'un urinari en el qual l'aigua remoreja melodiosament i arriba un home i aboca el contingut fumejant de la seva bufeta sobre les engrunes que es dissolen! Així ~~després~~, amb el cor obert, com la resta, em sembla recordar tots i cada un dels urinaris pels quals he passat... totes les sensacions més plaents, tots els records més luxuriosos, com si el meu cervell fos un divan enorme ple de coixins i la meua vida una llarga migdiada en una tarda càlida i aclaparadora. No em sembla tan estrany com això que Nord-Amèrica posés uns urinaris al mig del pavelló de París a l'exposició de Xicagó. Crec que aquell és el seu lloc, i considero que és un tribut que els francesos haurien d'agrair. És cert, però, que no calia fer-hi onejar la bandera tricolor al capdamunt. *Un peu trop fort, ça!* I, això no obstant, ¿com pot saber cap francès que una de les pri-

Q1
cucs, més podrit que s'hagi fabricat mai, amb els cucs de Dant, de Virgili, d'Homer, de Boccaccio, de Rabelais, de Goethe, amb tots els cucs que mai hagin existit i hagin habitat dins un formatge. Per ~~el~~ menjar aquest formatge, cal tenir geni. Aquest és el formatge dins el qual em colgo, jo, Miguel Fiodor François Wolfgang Valentine Miller.

El carrer que mena al pont és de llambordes. Pedalejo tan lentament, que cada llamborda transmet un missatge separat i distint a la meua columna vertebral i, a través de les vèrtebres, fins en aqueixa gàbia folla en la qual la medulla oblonga fa parpellejar els seus semàfors. I, mentre travesso el pont a Sèvres, tot i llambregar a dreta i esquerra, en creuar qualsevol pont, sigui sobre el Sena, el Marne, l'Ourcq, l'Aude, el Loira, el Lot, el riu Shannon o el Liffey, l'East River o el Hudson, el Mississipí, el Colorado, l'Amazones, l'Orinoc, el Jordà, el Tigris, l'Iriwaddy, tot creuant qualsevol altre pont, i jo els he travessats tots, ~~adhuc~~ el Nil, el Danubi, el Volga, l'Eufrates, tot creuant el pont a Sèvres bramulo, com aquell boig que es deia sant Pau: «Oh, mort, ¿on és el teu fibló?» Darrera meu, Sèvres; al meu davant, Boulogne; però això que passa sota meu, aquest Sena que ha nascut en algun lloc en una miríade simultània de degollats, aquest doll plàcid que brolla d'un milió, d'un bilió d'arrels, aquest mirall serè que mena els núvols i estrangula el passat, i llisca cap avall, mentre, entre el mirall i els núvols que es mouen transversalment, jo, una entitat corpòria íntegra, un univers que mena una unió incommptable de segles cap a una conclusió, jo i això que passa sota meu i allò que flota sobre meu i tot allò que oneja a través meu, jo i això, jo i allò, plegats, en un moviment continu, aquest Sena i cada Sena travessat per un pont representa el miracle d'un home creuant-ho tot en bicicleta.

Això val més que no pas llegir Virgili...

Avançant de tornada cap a St. Cloud, amb les rodes girant molt lentament, el velocímetre dins la gàbia folla de matèria grisa grinyola com el film d'un noticiari cinematogràfic. Jo sóc un home el manòmetre del qual és encara intacte; sóc un home damunt una màquina i la màquina és controlada; marxo costa avall amb els frens premuts; amb la mateixa satisfacció muntaria en una sínia

un
pixar
pixa

de pixar

dret

meres coses que cospa l'esguard del visitant nord-americà, que el fa estremir, que el commou fins a la medulla, és aquest pixador ubiqüitari? Cap francès no pot saber que allò que més impressiona els nord-americans en contemplar una *pissotière*, o una *vespa-sienne*, o com ho vulgueu anomenar, és el fet de trobar-se entre una gent que reconeix que ~~hom~~ té la necessitat d'orinar ara i adés i que sap que, per a poder-ho fer, cal anar a un urinari i que, si no es fa en públic, s'haurà de fer en privat i que no resulta pas més incongruent orinar al carrer que en un soterrani, sota la vigilància d'un vell desvalgut que us vigilarà per tal que no cometeu cap malifeta.

Jo sóc un home que ~~orina~~ molt i sovint, la qual cosa, segons que diuen, és senyal d'una gran activitat mental. Sigui pel que sigui, el cas és que, quan camino pels carrers de Nova York, sempre estic amoïnats. Constantment em pregunto on serà la propera parada i si podré aguantar fins que hi arribi. I per bé que a l'hivern, quan esteu famolenc i sense ni cinc a la butxaca, resulta conhortador aturar-se uns minuts en la càlida i consoladora estació subterrània, quan arriba la primavera és tota una altra cosa. Aleshores, ens agrada d'orinar a ple sol, voltats d'éssers humans que somriguin i es decantin a mirar-nos. I, bé que una femella culivada sobre una gibrelleta de porcellana i disposada a buidar la bufeta no ofereix precisament una visió gaudiosa, cap home amb una mica de sensibilitat no podrà negar que la visió del mascle, ~~des-~~ darrera una canaleta de zenc, esguardant la gernació amb aquell somriure satisfet, alat i buit, amb aquella expressió joiosa, rumiadora i perllongada als ulls, no sigui una cosa digna. Alleugerir una bufeta plena és una de les més grans satisfaccions humanes.

Hi ha determinats urinaris que m'obliguen a fer marrada, per exemple el sordid quiosc davant l'asil de sords-muts, al xamfrà de la Rue St. Jacques i la Rue de l'Abbé-de-l'Épée, o l'urinari dels Pneumàtics Hutchinson al costat dels jardins del Luxemburg, al xamfrà de la Rue d'Assas i la Rue Guynemer. Aquí, una perfumada nit de primavera, no sé a través de quina concatenació de fets, ni m'interessa de saber-ho, vaig redescobrir el meu vell amic Robinson Crusoe. La nit va transcórrer farcida de records, de dolor i de terror, un dolor *joïós*, un terror *joïós*.

«Les meravelles de la vida d'aquest home — diu el prefaci de l'edició original — excedeixen tot allò que ~~hom~~ pugui concebre; / es

diffícilment la vida d'un home pot oferir una veritat més àmplia.» L'illa que ara coneixem amb el nom de Tobago, a la boca del poderós Orinoc, trenta milles al nord-oest de Trinidad. On aquest home, Crusoe, visqué solitari durant vint-i-vuit anys. Les petjades de la sorra, tan bellament gravades a la tapa. L'altre home, Divendres. El paraigua... ¿Per què aquesta narració tan senzilla ha fascinat tant els homes del segle XVIII? Voici Larousse:

«...le récit des aventures d'un homme qui, jeté dans une île déserte, trouve les moyens de se suffire et même de se créer un bonheur relatif, que complète l'arrivée d'un autre être humain, d'un sauvage, Vendredi, que Robinson a arraché des mains de ses ennemis... L'intérêt du roman n'est pas dans la vérité psychologique, mais dans l'abondance des détails minutieux qui donnent une impression saisissante de réalité.»

Així, doncs, Robinson Crusoe no solament va descobrir la manera de sobreviure, sinó que fins i tot aconseguí de crear-se una felicitat relativa. Bravo! ~~Heu~~ aquí un home que se sent satisfet amb una *relativa* felicitat! Quina cosa més poc anglosaxona! I més pre-cristiana! Posant la història al dia, malgrat el Larousse, tenim aquí la narració d'un artista que es volia construir un món, la història del primer neuròtic genuí, potser, un home que va naufragar per ~~viure~~ viure fora del seu temps, en un món propi que podia compartir amb un altre ésser humà, *même un sauvage*. Allò que cal remarcar és que, actuant d'acord amb el seu impuls neuròtic, va gaudir d'una felicitat relativa tot i trobar-se sol en una illa deserta, sense altra cosa, potser, que una escopeta vella i uns pantalons espellifats. Una placa llisa de llicorella amb vint-i-cinc mil anys de «progrés» postmagdalenian enterrat en les seves neurones. Quina concepció més segle divuit de la felicitat relativa! I quan apareix en Divendres, tot i que en Divendres, o en *Vendredi*, no és sinó un salvatge i no parla la llengua de Crusoe, el cercle es tanca. M'agradaria de tornar-lo a llegir, el llibre... i ho faré algun dia que plogui. Un llibre notable, aparegut en la culminació de la nostra meravellosa cultura faustiana. A l'horitzó, homes com Rousseau, com Beethoven, com Napoleó, com Goethe. Tot el món civilitzat mantenint-se despert de nits per tal de lle-

En francès a l'original. (N. d. T.)

Vet

d'en

de tant en
tant

així i que sempre ho serà. Durant el descans, ressuscitàvem. Durant el descans, nosaltres, els qui érem gentils i no teníem gaire seny, deliràvem i sortíem corrents de les comunes, tot donant cops de porta i trencant els panys. Semblàvem víctimes del delírium trèmens. Mentre ens apedregàvem amb trossos de menjar i ens insultàvem i ens fèiem la traveta, ~~ara i adés~~ mormolàvem: *rari nantes in gurgite vasto*. El garbuix que creàvem era tan fabulós, i tan vasta la malvestat, que cada cop que nosaltres, els gentils, anàvem a la comuna, el professor de llatí hi anava amb nosaltres, o bé, si aquell dia havia sortit a dinar fora, aleshores era el professor d'Història qui ens acompanyava. I quines ganyotes que feien mentre eren a la comuna amb el delicat sandvitx mantegós a la mà tot escoltant el petarrelleig i els gemecs que fèiem nosaltres, els nans petarrells! Bon punt sortien de la comuna per tal d'aspirar una mica d'aire fresc, ens posàvem a cantar, la qual cosa no era considerada reprensible, tot i que indubtablement, però, era un privilegi d'allò més envejat pels professors ulleruts, els quals també havien d'usar la comuna de tant en tant, tot i la seva saviesa.

Oh, els meravellosos esbarjos a la comuna! Els dec els coneixements que tinc de Boccaccio, de Rabelais, de Petroni, de *L'ase d'or*. Podria dir que, totes les bones lectures, les vaig fer a la comuna. En el pitjor cas, llegia *Ulisses*, o una novella de detectius. A *Ulisses* hi ha passatges que només poden ser llegits a la comuna... si en voleu extreure tot el sabor. I, això, no ho dic per tal de denigrar el talent de l'autor. Això és simplement per tal d'atansar-lo una mica més a la bona companyia d'Abelard, de Petrarca, de Rabelais, de Villon, de Boccaccio... a tots aquests esperits selectes i luxurians que dels fems en deien fems, i dels àngels, àngels. Una companyia selecta i res de *rari nantes in gurgite vasto*. I com més esvinçada, con més ruïnosa era la comuna, millor. (Exactament és el cas dels urinaris.) Per tal d'assaborir Rabelais, per exemple — diguem, un passatge com «La manera de reconstruir les muralles de París» —, jo recomanaria una senzilla comuna camperola, una latrina entre el fullatge, amb una llenca de llum creixent filtrant-se per una escletxa de la porta. Sense botons que calgui prémer, ni cadenes que calgui estirar, i sense paper higiènic rosat. Només un seient rústec que sigui prou gran per a emmarcar el vostre darrera, i un parell de forats més de dimensions adequades

per a d'altres darreres. Si podeu trobar un amic que s'assegui al vostre costat, excellent! Un bon llibre sempre és més saborós en bona companyia. ~~Haus~~ aquí com podreu gaudir d'una esplèndida mitja hora assegut en aqueixa latrina amb un amic... una mitja hora que guardareu tota la vida a la memòria, junt amb el llibre que llegíeu i la flaire que us embolcallava. Us asseguro que cap mal no pot pervenir a cap gran llibre pel fet que us l'endugueu a la comuna. Només se'n ressenten els llibres menors. Un d'aquests llibres és *Little Caesar*, traduït darrerament al francès dins la sèrie *Passions*. En fullejar-lo, em sembla que sóc de retorn al meu país, on llegeixo els titulars dels diaris, escolto la maleïda ràdio, viatjo en tartanes de llauna, prenc ginebra barata, emmanillo uns quants negres i els cremo vius. ~~Quelcom~~ capaç de provocar-nos una diarrea. I una cosa similar passa amb la revista «Atlantic Monthly», o amb qualsevol altra revista mensual, amb Aldous Huxley, Gertrude Stein, Sinclair Lewis, Hemingway, Dos Passos, Dreiser, etc., etc. No sento brandar cap campana dintre meu quan m'enduc aquests animalons a la comuna. Estiro la cadena i se'n van claveguera avall, Sena enllà fins a l'Atlàntic. Potser d'aquí a un any ressorgiran de ~~but~~ nou... a les platges de Coney Island, o a les de Midland Beach, o a les de Miami, barrejats amb sèpies mortes, cargols, cloïsses, ~~gomes~~ ~~usades~~, paper higiènic rosat, les notícies d'ahir i els suïcidis de demà...

Prou espiar pel forat del pany! Prou ~~fer el solitari~~ a les fosses! Prou confessions públiques! *Arrenqueu les portes de ~~llum~~ ~~les~~* frontisses! Vull un món on la vagina sigui representada cruament per un tall honest, un món que sigui sensible a l'os i al contorn, als colors primaris, descarnats, un món que tingui por i respecte pel seu origen animal. Estic fastiguejat de veure meques coquetes, disfressades, deformades, idealitzades. Meques amb les puntes dels nervis a flor de pell, vull. No vull contemplar cap minyona mentre, secretament, ~~fa coses lletges~~ en el seu boudoir, o mentre es mossega les ungles o s'arrenca els cabells o es passa tot un capítol ajaçada en un llit ple de molles de pa. Vull els pals funeraris de Madagascar, amb un animal damunt l'altre i, al capdamunt, Adam i Eva, i Eva amb un tall natural i honest a l'entrecuix. Vull hermafrodites que siguin hermafrodites autèntics, i no pas una colla de simuladors que es passegin atrofiats o pansits. Vull una puresa clàssica, en la qual els fems són fems i els

Vet

Una c

condon
usat
masturb
les

es mas

va ser)

va ser |

a fer punyetes

àngels són àngels. La Bíblia a la rei James, per exemple. No pas la Bíblia de Wycliffe, ni la vulgata, ni la grega, ni l'hebreu, sinó la Bíblia gloriosa que tracta de la mort i que ~~fa~~ creada quan la llengua anglesa començava a florir, quan un vocabulari de vint mil paraules era suficient per a construir un monument etern. Una Bíblia escrita en *svenska* o en tegàlic, una Bíblia per als hotentots o per als xinesos, una Bíblia que ha de fer marrada a través de les arenes llenegadisses del francès no és una Bíblia... és un frau i una enganyifa. La versió del rei James ~~fa~~ creada per una raça de trencapins. Fa reviure els misteris primitius; fa reviure la violació, l'assassinat, l'incest; fa reviure l'epilèpsia, el sadisme, la megalomania; fa reviure els dimonis, els àngels, els dracs, els leviatans; fa reviure la màgia, l'exorcisme, els contagis, l'encantament; fa reviure el fratricidi, el regicidi, el parricidi, el suïcidi; fa reviure l'hipnotisme, el somnambulisme; fa reviure el cant, la dansa, la representació; fa reviure allò que és màntic, profètic, arcà, misteriós; fa reviure el poder, el mal i la glòria que és Déu. Tot posat al descobert a escala colossal, i amb tanta sal i amb tant de pebre que perdurarà fins al proper període glacial.

Una puresa clàssica, doncs... i que se'n vagin ~~a dir~~ les autoritats que fan de censors! Perquè, vejам, ¿què és allò que conserva vius els clàssics, si és que realment continuen vius i no agonitzen com tots nosaltres i tot el que ens envolta? ¿Què els preserva dels embats del temps, si no la sal que contenen? Quan llegeixo Petroni o Apulei o Rabelais, que propers que els sento! Oh, aquell regust salabros! Aquella sentor de zoològic! Aquella ferum de pixum de cavall, de cagallons de lleó, d'alè de tigre i de pell d'elefant. Obscenitat, luxúria, crueltat, avorriment, enginy. Eunucs autèntics. Hermafrodites autèntics. ~~Tot autèntic. Això i allò. Banquets autèntics!~~ Rabelais reconstrueix les muralles de París amb ~~palles~~ humanes. Trimalció es fa pessigolles a la seva pròpia gargamella, gita les pròpies entranyes, es rebolca en la pròpia porcellera. A l'amfiteatre, on un Cèsar voluminós, pervertit i ensonyat, es repapa desmenjadament, els lleons i els xacals, les hienes, els tigres, els lleopards clapejats roseguen ossos humans autèntics... mentre els homes del futur, els màrtirs i els imbècils, pugen les escales daurades tot cridant *Alleluia!*

Quan toco el tema de les comunes, revise alguns dels millors moments de la meua vida. ~~Dempeus~~ a l'urinari a Boulogne, amb

el turó de St. Cloud a la meua dreta, la dona guaitant-me des de la finestra, i el sol colpejant les tranquil·les aigües del riu, veig aquest curiós exemplar de nord-americà que sóc jo transmetent aquest serè coneixement a d'altres nord-americans que em seguiran, que es quedaran ~~dempeus~~ a ple sol en algun racó encantador de França per tal d'alleujar ~~llurs~~ bufetes curulles. I els desitjo bona sort i que no tinguin pedres als ronyons.

Tot passant, us puc recomanar d'altres urinaris que conec d'allò més bé, on potser no trobareu cap dona que us somrigui de la finestra estant, des dels quals, però, podreu veure un mur escrotonat, un campanar antic, la façana d'un palau, una plaça coberta amb veles de colors, un abeurador de cavalls, una font, una bandada de coloms, una parada de llibres, una tenda de verdures... Quasi sempre, els francesos han escollit el lloc ideal per a instal·lar un urinari. Per exemple, en recordo un a Carcassona, que, si encertava l'hora, m'oferia una vista incomparable de la ciutadella; està tan ben situat que, mentre ~~he~~ no estigui pesarós o distret, forçosament farà ressorgir en nosaltres el mateix orgull exuberant, la mateixa sorpresa, la mateixa nostàlgia, el mateix amor ferotge envers aquella escena que sentí el monjo o l'esgotat cavaller quan, aturant-se al peu del pujol per on ara davalla el torrent que s'endugué l'epidèmia, alçà l'esguard per tal de deixar reposar els ulls damunt les torrelles grises, marcades per les cicatrius de la batalla, que es dreçaven contra un cel escombrat pel vent.

I tot seguit me'n ve a la memòria un altre, situat precisament davant el Palais des Papes, a Avinyó. A la distància d'un cop de pedra de l'encantadora placeta que, a les nits de primavera, sembla coberta de velluts i blondes, de màscares i paperets; tan lentament flueix el temps, que ~~he~~ pot sentir el feble so dels corns, el passat que s'esmuny com un espectre i que s'ofega després en el profund martelleig dels gongs que esclafen la música muda de la nit. Simplement a la distància d'un cop de pedra del barri petit i obscur on parpellegen els llums vermells. Allí, quan la tarda comença a refrescar, trobareu els tortuosos carrerons brogents d'activitat: les dones, amb vestit de bany o amb camisoles, tot vagarejant als marxapeus de les portes, amb el cigarret a la boca, criden els vianants. En caure la nit, sembla que les parets s'apleguin, i per tots els corriols que desguassen dins aquell clavegueró

Tirolles autèntiques. Xones autèntiques.

Xones

dret
les

un

un

atacava el castell i les barraques, les sucoses articulacions dels sacerdots i les rudes articulacions dels camperols. Quan l'esperit de Déu davallava sobre Avinyó, no s'aturava a l'Institut de Música del davant: penetrava els murs, la carn, les jerarquies de rang i de casta. Floria tan esponerosament al barri de la llum roja com al capdamunt del pujol. El Papa no es podia alçar els baixos de les faldilles i passar incontaminat. Dins els murs i fora els murs, la vida era la mateixa: fe, fornicació, carnatge. Colors primaris, passions primàries. Els frescos contenen la història. La manera com eren viscuts tots i cada un dels dies té més força que tot el que diuen els llibres. Allò que els papes mormolaven entre dents és una cosa... Allò que manaren que fos pintat a les parets n'és una altra. Les paraules són mortes.

aquí / arriben colles d'homes curiosos i famolencs que embussen els carrers estrets, que giravolten, que es projecten sense meta, ~~se~~ i allà, com espermatozoides cuats a la recerca de l'òvul, i que finalment són xuclats per les goles badades dels bordells.

Actualment, quan ens aturem a l'urinari que és a prop del Palau, a penes ens adonem d'aquesta altra vida. El Palau es dreça abrupte, fred, sepulcral, davant una sinistra plaça pelada. Enfront hi ha un edifici d'aspecte ridícul anomenat Institut de Música. Allí els teniu, acarats l'un amb l'altre, separats per un tros de terra erma. Han desaparegut els Papes. Ha desaparegut la música. Han desaparegut tots els colors i tots els discursos d'una època gloriosa. Si no fos pel petit barri que hi ha darrera l'Institut, ¿qui es

va haver / podria imaginar que un dia hi ~~hagué~~ tota aquella vida dins les parets del Palau? Quan aquest sepulcre era animat, crec que no hi devia haver cap separació entre el Palau i els carrers sinuosos; crec que els tuguris llefardosos, amb ~~ll~~ teulades caduques, arribaven fins a les mateixes portes del Palau. Jo crec que, quan algun Papa sortia de la seva luxosa arnera i s'oferia a la resplendor de la llum del sol, instantàniament es comunicava amb la vida que l'embolcallava. Els frescos encara serveixen alguns trets d'aquella vida: la vida a l'aire lliure, la cacera, la pesca, els jocs d'atzar, els falcons, els gossos, les dones i els peixos llueïents. Una gran vida catòlica, amb blaus intensos i verds lluminosos, la vida del pecat, de la gràcia i del penediment, una vida de grocs brillants i marrons daurats, de mantells tacats de vi i rierols de color de salmó. En aquell recinte meravellós, en un racó del Palau, des del qual albirarem les teulades inoblidables d'Avinyó i l'esberlat pont sobre el Roine, en aquell recinte on diuen que els Papes van escriure ~~ll~~ les

les seves / butlles, els frescos són encara tan frescos, tan naturals, tan sorprendors, que ~~admir~~ aquest sepulcre en què s'ha convertit el Palau sembla avui més animat que la vida a l'aire lliure. ~~Hom~~ es pot Un
fins i tot / imaginar perfectament un dels grans pares de l'Església assegut allí, a l'escriptori, amb una butlla papal al seu davant i una enorme gerra de cervesa a tocar del colze. I ~~hom~~ se'l pot imaginar també Un
amb una estupenda barjaula ben grassa asseguda a la faldra, Un

fàcilment ~~calant-se~~, mentre a baix, a l'espaiosa cuina, es van rostint a l'ast animals sencers, i els dignataris menors de l'Església beuen i s'atipen amb el cor en pau darrera el confort i la seguretat que els ofereixen les enormes muralles. Res de cismes, res de filar prim, res d'esquizofrènia. Quan arribava una malura,

em quedarà, faig una sèrie de ratlles gruixudes en diagonal, és a dir, una sèrie de taulons, per a la superfície del pont. Això, pel que fa a la composició, mata almenys una tercera part del quadre. Ara toca a les planures, als penyals abruptes, als tres arbres, a les muntanyes nevades, a les cases i a totes les finestres que tenen. És com un trencaclosques. Quan un penya-segat es nega a encaixar, el converteixo en la paret lateral d'una casa, o bé en la teulada d'una altra casa que queda amagada. Gradualment vaig pujant cap a la part de dalt del quadre, on, feliçment, el marc ho talla tot de cop. Falta col·locar els arbres... i les muntanyes.

Ara resulta que els arbres també són un assumpte espinós. Cal fer un arbre, no pas un ram de flors! Tot i que poso llampecs bifurcats dins la fullareda, per tal de donar una idea d'estructura, la cosa no rutlla. Fem-hi uns quants núvols aeris, doncs, a fi d'eliminar una part del fullam superflu. (La millor manera de simplificar un problema és eliminar-lo.) Els núvols, però, semblen bocins de paper de seda que s'haguessin escapat volant d'alguna toia de núvia. Un núvol és lleuger, és menys que no res i, amb tot, no és paper de seda. Tot allò que té forma conté una substància invisible. Miquel Angel la cercà tota la vida... en el marbre, en el vers, en l'amor, en l'arquitectura, en el crim, en Déu... (Pàgina 390: *Si l'artiste poursuit la création authentique, son souci est ailleurs que sur l'objet, qui peut être sacrifié et soumis aux nécessités de l'invention.*)

Vaig a la muntanya... com Mahoma. Tot just ara començo a comprendre el significat de l'alliberació. Una muntanya! ¿Què és una muntanya? Una pila de terra que no es consum mai, almenys durant el temps històric. Una muntanya és massa fàcil. Vull un volcà. Vull que el meu cavall tingui un motiu per a esbufegar i encabritar-se. La lògica, la lògica! *Le fou montre un souci constant de logique! (Les français aussi.)* Doncs bé: jo no sóc cap *fou*, especialment no sóc cap *fou* francès; i em puc prendre certes llibertats, particularment amb l'obra d'un imbècil. De manera que, primer, dibuixo el cràter i vaig baixant cap al peu de la muntanya fins a arribar a unir-lo amb l'estructura del pont i les teulades de les cases de més avall. Cada línia esguerrada esdevé una esquerra a la falda de la muntanya... per tal de representar els estralls fets pel volcà. Aquest és un volcà en *activitat*, i els seus flancs estan a punt d'esclatar.

Quan l'acabo, em trobo amb una camisa a les mans. Una camisa, precisament! Reconec la tira del coll i les mànigues. Només li manca l'etiqueta de Rogers Peet i el número de la talla. Una cosa, tanmateix, es destaca inconfusiblement, clara i nítida: el pont. És estrany; però, si sabeu dibuixar un arc, la resta del pont surt sola. Només un enginyer és capaç d'arruïnar un pont.

Pel que fa al dibuix, ja està gairebé llest. Recullo tots els traços inacabats del capdavall per tal de fer-ne portes de cementiri. I al racó esquerre de la part de dalt, on el volcà ha deixat un forat, dibuixo un àngel. És un objecte de naturalesa original, un invent purament gratuït, i altament simbòlic. És un àngel trist, amb el ventre caigut i unes ales sostingudes amb barnilles de paraigua. Sembla que davallí de més enllà del *cadre* de les meves idees, i fa com si planés místicament damunt el salvatge cavall jònic, ara del tot perdut per als homes.

¿Us heu assegut mai en una estació de ferrocarril i heu observat com mata el temps la gent? ¿No seuen amb un aire semblant al dels àngels vençuts... amb l'esquena corbada i el ventre caigut? Aquests eterns i escassos minuts, durant els quals estan condemnats a romandre sols amb ells mateixos, ¿no són com si els poséssim barnilles de paraigua a les ales?

Tots els àngels de l'art religiós són falsos. Si voleu veure àngels, heu d'anar al Grand Central Dépôt, o a la Gare St. Lazare. Sobretot a la Gare St. Lazare: *Salle des Pas Perdus*.

La meua teoria sobre pintura és que cal enllestir el dibuix tan aviat com es pugui i començar a empastifar-lo de colors tot seguit. Al capdavall, jo sóc un colorista, no pas un cavall de tir. *Alors*, endavant amb els tubs!

Començo a pintar la paret lateral d'una casa amb sèpia pur. No és gaire efectiu. Poso una bona llepada de carmí alitzarí a la paret del costat. Una mica massa melindrós, massa italià. Tot amb tot, no he començat massa bé amb els colors. Hi ha una atmosfera de dia plujós que, segons com, recorda Utrillo. No m'agrada la tranquil·la imbecilitat d'Utrillo, ni els seus dies de pluja, ni els seus carrers suburbans. Tampoc no m'agrada la manera com les seves dones us mostren ~~les~~ *darreres*... Agafo el ganivet de llescar pa. Valdrà més que provi de fer un empastament ben carregat. A l'instant en què obtinc un generós assortiment de colors, em passa pel cap d'afegir una gòndola a la

El dia solia començar així: «Demana a en Tal alguna cosa a compte, però no l'insultis!» Eren uns bastards molt repelosos, tots aquells galifardeus amb els quals haviem de bregar. La cosa justificava ben bé que un ~~hom~~ es llancés a la beguda. Allí ens teníeu, davant per davant de ca l'Olcott, com si fóssim sastres de la Cinquena Avinguda, tot i que no érem a l'Avinguda. Una corporació de pare i fill, amb la mare carregada amb els neulers.

Cada matí, si fa no fa a les vuit, feia un àgil passeig intel·lectual des del carrer Delancey i el Bowery fins més avall del Waldorf. Tant se val que caminés de pressa com a poc a poc, sempre em trobava que el vell Bendix se m'havia avançat, i s'enrabiava amb el tallador perquè encara no havia arribat cap dels amos. ¿Com és que mai no podíem arribar abans que aquell vell borinot ~~de~~ Bendix? No tenia res a fer, / Bendix, llevat d'anar corrent de cal sastre a cal camiser i de cal camiser a cal joier; o bé li queien els anells o bé li premien massa; el seu rellotge, o bé retardava de deu segons o bé avançava de trenta-tres. Tothom l'irritava, fins i tot la família del metge perquè aquest no aconseguia d'eliminar-li les pedres dels ronyons. Si li fèiem un gec a l'agost, a l'octubre ja li anava gran, o li venia massa petit. Quan no trobava cap altre motiu de queixa, es vestia carregant a la dreta per tal de donar-se el gust de bramar contra el pantaloner perquè li estrangulava els ~~testicles~~, els de H. W. Bendix. Un individu difícil. Repelenc, voluble, mesquí, tortuós, miserable, capritxós, maligne. Ara, en recordar-ho, veig aquell vell que s'asseia a taula, amb el seu alè vinós, remugant: «Merda, ¿per què no somriu ningú? ¿per què tots feu aquesta cara de pomes

agres?» i em compadeixo d'ell i de tots els sastres que han de llepar el cul dels clients rics. Si no hagués estat pel bar de l'Olcott, que teníem al davant, i per tots els borratxos amb els quals s'aplegava allí, Déu sap què se n'hauria pogut fer, d'aquell vell. Realment, a casa, no gaudia de cap simpatia. La meua mare no tenia ni la més mínima idea del que vol dir llepar els ~~darrers~~ dels rics. Tot el que ella sabia fer era rondinar i lamentar-se tot el sant dia, i entre rondinaments i planys el seu alè es tornava més vinós i feia refredar les croquetes de patata. Ens feia posar tan nerviosos, a mi i el meu germà, amb la seva angoixa, que ens ennuegàvem amb la nostra pròpia saliva. El meu germà era mig liró i aconseguia irritar el pare, encara més que no pas/H. W. Bendix, amb els seus: «El pastor en Tal se'n va a Europa... El pastor en Tal vol obrir un *bowling*», etc. «El pastor en Tal és un ase — solia contestar el vell —, i per què són fredes les croquetes?»

Hi havia tres Bendix: H. W., el rondinaire; A. F., que el vell, en el registre, anomenava l'Albert, i/R. N., el qual mai no visitava la botiga perquè li havien tallat totes dues cames, circumstància, tanmateix, que no li impedia de fer malbé els pantalons en un temps determinat. Mai no vaig veure/R. N. en carn i ossos. Era un nom més en el registre, del qual/Bunchek, el tallador, parlava amb molta vivacitat perquè sempre queien algunes copetes de ginebra quan arribava el moment d'emprompar-li uns pantalons nous. Els tres germans eren uns enemics eterns; davant nostre, mai no parlaven els uns dels altres. Si l'Albert, que era una mica tocat del bolet i tenia una fallera per les armilles de pics, arribava a veure un vestit tret de prova penjat a la perxa amb la inscripció/H. W. Bendix escrita amb tinta verda a l'etiqueta, deixava anar un feble gardeny i deia: «...fa un dia primaveral, oi?» Es negava a reconèixer que existia un home anomenat/H. W. Bendix, bé que resultava evident per a tothom que no fèiem pas vestits per a fantasmes.

Dels tres germans, l'Albert era el qui m'agradava més. Havia assolit aquella edat madura en què els ossos ~~esdevenen~~ tan fràgils com el vidre. La columna vertebral tenia la curvatura natural de la vellesa, com si comencés a plegar-se per retornar a l'úter matern. Podíeu endevinar l'arribada de l'Albert per la commoció que es produïa a l'ascensor: un reguitzell de renecs i de gemecs seguits d'una bona propina que acompanyava el procés d'anive-

llar el terra de l'ascensor amb el sol del replà del nostre taller. Si ~~hom~~ no aconseguia una exactitud d'un quart de polzada de tolerància, no hi havia propina, i l'Albert covava un humor de mil diables mentre escollia els botons que haurien de fer joc amb l'armilla de pics, la *darrera* armilla de pics. (En morir l'Albert, vaig heretar totes les seves armilles... que em van durar fins acabada la guerra.) Si s'esdevenia, tal com era el cas de vegades, que, quan arribava l'Albert, el vell se n'havia anat a la vorera del davant a beure un traguinyol, aleshores tot el dia quedava, d'alguna manera, desballestat. Recordo èpoques en què l'Albert s'enutjava tant amb el pare, que no el tornàvem a veure fins al cap de tres dies; mentrestant, els botons de l'armilla restaven esbarriats en ~~les~~ cartonets per tota la botiga i no parlàvem sinó dels botons, dels botons de l'armilla, com si no fos l'armilla allò que tenia importància, sinó els botons. Més endavant, quan l'Albert s'avesà al capteniment desorganitzat del meu pare — feia vint-i-set anys que s'estaven avesant l'un a l'altre —, solia telefonar per comunicar-nos que es posava en camí. I, abans de penjar, deia: «Suposo que no hi haurà cap inconvenient que vingui cap allà a les onze... No us molestaré?» La intenció d'aquesta delicadesa era doble. Volia dir: «Suposo que tindreu la decència de ser a la botiga quan jo arribaré i que no em fareu perdre mitja hora allí, palplantat com un ninot, mentre us emborratxeu amb els vostres amigots». I també volia dir: «Em penso que a les onze no hi haurà gaire perill de topar-me amb un cert individu que duu les inicials H. W., oi?» En el transcurs dels vint-i-set anys durant els quals deguérem fer unes 1.578 peces de roba per als tres germans Bendix, mai no es va donar el cas que s'arribessin a topar de nassos, si més no, davant nostre. Quan va morir l'Albert, /R. N. i/H. W. es posaren braçals negres a les mànigues, a totes les mànigues esquerres de les americanes i dels abrics ~~ells~~ — és a dir, a totes les americanes que no eren negres —; res, però, no digueren respecte al difunt; ni tan solament l'anomenaren./R. N. tingué, naturalment, una bona excusa per a no anar a l'enterrament... no tenia cames./H. W. era massa mesquí i massa orgullós per a prendre's la molèstia de donar cap excusa.

Les deu del matí era l'hora que el pare solia baixar a beure la primera copa. Jo m'abocava a la finestra que donava a l'hotel

tot fou debades. Finalment, al pare se li va ocórrer una idea.

Un matí, cap allà al migdia, després d'haver pres la porció usual d'alcohol, després d'haver-se tret de sobre tots els corredors de teixits de llana i tots els corredors d'accessoris que s'aplegaven al bar, pausadament ~~agafà~~ les factures del bar i, amb un llapis d'argent que duia penjat a la cadena del rellotge, signà

totes les notes i, allargant-les a Patsy O'Dowd, li digué: «Digueu a en Moffatt que les carregui al meu compte».

Després, pausadament, s'allunyà del taulell, ~~invità~~ alguns dels seus companys més selectes, ocupà una taula del menjador i ~~demanà~~ un tiberi.

I quan Adrian, el «gripau»,^{*} li presentà la factura, calmosament li digué: «Deixeu-me un llapis. Així... Carregueu-me-la al compte».

Com que era més agradable menjar acompanyat, sempre convidava els amics més fidels a dinar amb ell, tot dient-los, a tots i a cadascun: «...si aquest malparit d'en Moffatt no em vol pagar els vestits, ens els menjarem».

I, bon punt ho acabava de dir, demanava un colomí ben sucós, o una llagosta a la Newburg, i ho remullava amb un deliciós Moselle o amb qualsevol altre vinet

que Adrian, el gripau, li recomanava.

A tot això, per molt sorprenent que semblés, Moffatt feia veure que no hi donava cap importància.

Ell prosseguia encarregant el seu assortiment normal de roba d'hivern, de primavera, de tardor i d'estiu, i també continuava trobant pèls a les factures, la qual cosa ara se li feia fàcil perquè els comptes s'embullaven amb les notes del bar, les trucades telefòniques, els colomins, les llagostes, el xampany, les maduixes naturals, el licor dels benedictins, etcètera.

De fet, el pare devorava tan ràpidament el compte, que aquell camaprim de Moffatt no aconseguia de fer malbé els seus vestits al mateix ritme.

Si venia a encarregar-nos uns pantalons de franela, el pare se'ls cruspia l'endemà.

Finalment, Moffatt manifestà un interès seriós a posar els comptes a to.

La correspondència s'estroncà. Un dia que jo m'estava dempeus al vestíbul de l'hotel, em va tustar l'espatlla i, esforçant-se a parlar-me en el seu to més cordial, m'invità a pujar al seu despatx particular.

Em va dir que sempre m'havia tingut per un xicot molt espavilat i que considerava que probablement

* En llenguatge vulgar nord-americà, francès.

cordar-se la bragueta». I si, a canvi del compliment, li preguntàveu si volia prendre alguna cosa, Patsy O'Dowd contestava, fredament i remugant, que només uns elements com ~~els~~ eren capaços d'engolir una cosa tan fastigosa, i, tot dient això, irònicament, pinçava el got pel cantell i netejava el taulell de caoba perquè allò era part de la seva feina i perquè per això el pagaven, però ja estàveu ben fresc si us creïeu que l'arribaríeu a convèncer que s'emmetzinés els intestins amb aquella beguda tan vil. Com més grollers eren els seus insults, més l'apreciaven; financers acostumatats que ~~hom els netegés els darreres~~ amb mocadors de seda travessaven la ciutat de dalt a baix, bon punt plegaven, per tal que aquell irlandès bastard i bocabrut els digués «maleïts degenerats malparits». Per a ells allò era la fi d'un dia perfecte.

L'amo d'aquell animat empori era un homenet d'aspecte molt digne, de cames aristocràtiques i cap de lleó. Sempre caminava traient panxa, una mena de barrilet cobert per l'armilla. Solia saludar amb un cop de cap enravenat i desdenyós els borratxos del bar, mentre no fossin clients de l'hotel; en aquest cas, s'aturava un moment, allargava tres ditets rodanxons de venes blavoses i, tot seguit, cargolant-se el bigoti i descrivint una cabriola alegre i fallida, s'allunyava apressadament. Era l'únic enemic que tenia el pare. El meu pare senzillament no el podia pair. Sospitava que Tom Moffatt el menyspreava. I per això, quan Tom Moffatt li encarregava un vestit, el pare li clavava un deu o un quinze per cent més a compte del seu orgull.

Tom Moffatt, però, era un aristòcrata autèntic: mai no regatejava i mai no pagava les factures. Si li fèiem alguna reclamació, es donava manya per tal que el seu comptable descobrís alguna diferència en els nostres càlculs. I quan arribava el dia que ens havia d'encarregar uns altres pantalons, o un tern, o un smoking, es presentava amb la seva dignitat habitual, traient panxa, amb els bigotis ben untats, les sabates polidament enllustrades i carrisquejant com sempre, i, amb aquell aire de cansada indiferència, de desdeny menyspreador, saludava el pare d'aquesta manera: «Bé, ¿ja heu esmenat aquell error?» Davant això, el pare botava de ràbia i encolomava al seu enemic un saldo o un retall de tela del país. El «petit error» dels nostres càlculs produïa una inacabable correspondència. El pare sortia de polleguera. Va contractar un expert en comptabilitat, el qual preparà unes sumes de tres ~~peus~~ de llargària... però

Finalment, Moffatt manifestà un interès seriós a posar els comptes a to.

La correspondència s'estroncà. Un dia que jo m'estava dempeus al vestíbul de l'hotel, em va tustar l'espatlla i, esforçant-se a parlar-me en el seu to més cordial, m'invità a pujar al seu despatx particular.

Em va dir que sempre m'havia tingut per un xicot molt espavilat i que considerava que probablement

És curiós que tots aquests homes que el pare estimava tinguessin una mort ràpida i inesperada. En el cas de Paul, s'esdevingué mentre estiuejava a la costa. Es va ofegar en un pam d'aigua. Atac de cor, van dir. I per això, un dia esplèndid, Cora sortí de l'ascensor, embolcallada amb el seu preciós vestit de dol, i ens inundà el taller de llàgrimes. Mai no m'havia semblat tan bella, tan esvelta, tan estatuària. Principalment el cul... recordo el moviment acaronador del vellut damunt el seu cos. De ~~l'altre~~ nou s'aplegaren prop la taula rodona de la finestra del davant, i, aquesta vegada, ella plorà copiosament. I de nou el pare es calà el barret i baixaren en l'ascensor, agafats de bracet.

d'en Pocs dies després, el pare, inspirat per algun capritx estrany, m'instigà a anar a fer una visita a la muller de Paul per tal d'oferrir-li les meves expressions de condolença. Quan vaig tocar el timbre del pis, tremolava com una fulla. Quasi esperava que se m'aparegués absolutament nua, amb una cinta endolada damunt els pits. Jo estava enfollit a causa de la seva bellesa, dels seus anys, d'aquell aire ensonyat, quasi vegetal, que havia dut d'Indiana i del perfum amb el qual es ruixava. Em va rebre amb un vestit de dol escotat, un vestit cenyit, molt bonic, de vellut negre. Era la primera vegada que em trobava sol amb una dona, una dona els pits de la qual semblava que sanglotaven en veu alta. en No sabia què dir-li, sobretot respecte a Paul. Vaig quequejar i em vaig ruboritzar i, quan ella em va demanar que m'assegués al seu costat al sofà, gairebé vaig caure damunt seu de tan enganyat com em sentia.

en Assegut en aquell sofà tan baix, en aquella cambra inundada d'una llum tan suau, a frec de les seves cuixes plenes i gruixudes, mentre el vi de Màlaga em colpejava els polsos i manteníem aquella xerrameca estúpida sobre Paul i la seva bondat, no em vaig poder aguantar més, em vaig inclinar al seu damunt i, sense dir ni una paraula, vaig arregussar-li les faldilles i la hi vaig penetrar a dins. I, mentre començava a treballar-la, ella va començar a gemegar en una mena de deliri barrejat amb una espècie de sentiment de culpa, interromput per sospirs i breus esgarips de joia i angoixa, tot repetint una vegada i una altra: «Mai no m'hauria imaginat que em faries això... Mai no m'ho hauria imaginat!» I, quan tot es va haver acabat, es va arrencar el vestit de vellut, aquell vestit de dol tan bonic i tan escotat, i m'estrenyé ferma-

[Xopa i tan sucrosa allà baix,

acariciant-li l'entrecreix.

ment entre els seus braços fins a partir-me quasi per la meitat, tot gemegant i sanglotant. Després s'alçà i es passejà un instant per la cambra, tota nua. Finalment s'agenollà al costat del sofà en el qual jo havia restat ajagut i em digué amb veu baixa i plorosa: «Em jures que m'estimaràs sempre, oi? M'ho jures?» I jo li vaig dir que sí, tot acariciant-la. Sí, li vaig dir, i interiorment vaig pensar que havia estat un beneït d'haver esperat tant. Estava tan ~~tova i era tan~~ apetitosa, tan infantil, tan confiada, que, caram!, qualsevol que s'hagués presentat hauria pogut aconseguir qui-sap-lo. Era un plat servit.

en Sempre alegre i content! A cada estació, d'una manera regular, se'n morien uns quants. De vegades era algun bon jan com Paul, o com Julian Legree; de vegades era un cambrer que s'havia en punxat el nas amb un clau rovellat — tan trempat avui, mort i enterrat l'endemà —; normalment, però, com el moviment de les estacions, els vells voltors anaven caient d'un a un. *Alors*, no podíem fer sinó tirar una ratlla vermella en diagonal a la columna de la dreta del registre i escriure la paraula MORT. Cada mort comportava un augment de feina: fer un vestit negre o, si més no, posar una colla de braçals de dol a la màniga esquerra de les americanes. Aquells qui ens encarregaven braçals negres eren els pelacanyes, segons que deia el pare. I ho eren.

A mesura que s'anaven morint els vells, eren reemplaçats per la sang jove. *Sang jove!* Aquest era el crit de guerra de cap a cap de l'Avinguda, a qualsevol lloc on venguessin vestits ribetejats de seda. Quina trepa, els de la sang jove! Jugadors, borsistes, xantatgistes, actors de via estreta, boxadors, etc. Rics avui, pobres demà. Sense honor, sense lleialtat, sense sentit de la responsabilitat. Una colla magnífica de sifilítics gangrenosos eren, la majoria. Tornaven de París o de Montecarlo amb una pila de postals obscenes i amb un collar de denes morades a les parts. Alguns, amb uns ~~testicles enormes~~ collons com ~~gigants~~ *gigants*.

en Un d'aquests era el baró Carola von Eschenbach. Havia guanyat alguns diners a Hollywood fent de príncep hereu. ~~En~~ durant el període en què ~~he~~ considerava d'allò més graciós veure un príncep hereu amb el rostre empastifat d'ous podrits. Cal dir en honor al baró que era el doble perfecte del príncep hereu.

[La freixura d'un be.

li clavava una bona
bitlla.

«Fes-me el que vulquis!», solia
dir. «Fes-me qualsevol cosa!». Jo
la posava cap per avall i li bufava la
xona, l'envestia per darrere, li
feia fer ~~el~~ "carretó", com en diuen
qualsevol ~~cosa~~ d'aquestes
coses tan fotudes:

i entelats, i, sense parar de sanglotar, sacsejada pels sanglots, començava a colpejar-me amb els punys closos, m'estomacava fins que jo esdevenia histèric de tant riure. I quan ella veia que em gronxava endavant i endarrera com un foll, quan se li cansaven els braços i se li irritaven els punys, es posava a xisclar com una meuca borratxa: «Sàdic! Dimoni!», i aleshores s'esmunyia com un gos abaltit. Tot seguit, bon punt aconseguia de tranquil·litzar-la una mica, quan jo comprenia que necessitava una o dues paraules d'afecte, la tirava damunt el llit i ~~la posseïa~~... Que em matin si, després d'una d'aquestes escenes de dolor i d'angoixa, no es captenia com la femella més extraordinària del món! Mai no havia sentit gemegar ni remugar cap dona de la manera que ella ho solia fer. ~~Li podia fer qualsevol cosa~~ ella simplement desvariava de joia. Furor uterí, això era el que tenia! I que Déu se m'endugui, com solia dir el bon mestre, si és mentida una sola de les paraules que dic.

(El Déu que acabo d'esmentar ha estat definit per sant Agustí de la manera següent: «Una esfera infinita, el centre de la qual és a tot arreu; la circumferència, enlloc».)

Això no obstant, sempre alegre i content! Si era abans de la guerra i el termòmetre marcava zero graus o sota zero, si s'esqueia que era el Dia d'Acció de Gràcies, o Cap d'any, o un aniversari, o qualsevol vella excusa que fos un motiu per a aplegar-nos, aleshores sortia tota la família per ~~reunir-se~~ reunir-se amb els altres monstres que formaven l'arbre genealògic vivent. Sempre em sorprenia de veure tanta alegria entre els nostres parents malgrat les calamitats que ens amenaçaven. Sempre alegres, malgrat tot. Hi havia càncer, hidropesia, cirrosi del fetge, bogeria, robatoris, fallàcies, pederàstia, incest, paràlisi, cuc solitari, avortaments, bessonades, idiotes, borratxos, casos perduts, fanàtics, mariners, sastres, rellotgers, escarlatina, tos convulsiva, meningitis, otitis, coriza, quecs, engarjolats, somiadors, narradors, cambriers... i, finalment, hi havia l'oncle George i la tante Melia. La morgue i el manicomi. Una alegre colla aplegada a l'entorn d'una taula curulla de coses bones: col roja i espinacs verds, porc i paó a l'ast, i sauerkraut, kartoffel-klösze i salsa agra, raves i api, ànec farcit i pèsols i pastanagues, belles col-i-flors blanques, salsa de poma

i figues d'Esmirna, bananes enormes com una porra, pastís de canyella i Streussel Kuchen, pastís de xocolata i nous, fruita seca de tota mena, castanyes, avellanes, ametlles, nous de Parà, castanyes de cajú, cervesa embotellada i en llaunes, vins blancs i negres, xampany, kümmel, vi de Màlaga, de Porto, canapès, formatges forts i formatges innocents, insípid, de fàbrica, formatges d'Holanda aplanats, limburgers i schmierkäse, vins casolans, vi de gèrds, sidra àcida i dolça, púding d'arròs i tapioca, castanyes torrades, mandarines, olives, pickles, caviar roig i negre, esturió fumat, merengues de llimona, bescuits de la reina i crema de xocolata, bombons i lioneses, cigars i cigarrets llargs i prims, Bull Durham i Long Tom per a les pipes d'argila, panolles de moresc i escuradents, escuradents de fusta que l'endemà us produïen úlceres a les genives, i tovallons d'un metre de llargària amb les inicials brodades en un angle, i un foc resplendent de carbó i tots els vidres de les finestres entelats; totes les coses del món davant els ulls, llevat d'un bol per a rentar-se els dits.

en

Zero graus, i George, l'oncle boig mancat del braç que se li havia endrapat un cavall, va vestit amb la roba deixada per un difunt. Zero graus, i la tante Melia cerca els ocellets que duia al capell. Zero, zero graus, i els remolcadors cop de xiular allí baix, al port, i els trossos de glaç cop de desplaçar-se aquí i allà, i les llargues i primes columnes de fum cop de cargolar-se a proa i a popa. El vent bufava a setanta milles per hora; tones i tones de neu esmicolades en volves diminutes, cada una de les quals queia acompanyada d'una daga. Els caramells del glaç penjats com tirabuixons fora la finestra, els bramuls del vent, els vidres que tremolen. L'oncle Henry canta «Hurra pel cinquè regiment alemany!» Duu l'armilla descordada, els elàstics penjant, té les venes dels polsos a punt d'esclatar. Hurra pel cinquè regiment alemany!

A la mansarda hi ha parada la taula cruixidora; a sota, hi ha la càlida establia, els cavalls que renllen ~~en~~ als seus compartiments, que renllen, esbufeguen, colpegen i claven potades, i l'agradable flaire aromàtica dels fems i dels pixats de cavall, del fenc i de l'ordi, de les flassades fumejants i de la femta seca; la sentor del

del seu

Els homes que el meu pare va estimar eren febles i adorables. S'esvaniren, tots i cada un d'ells, com estels brillant davant el sol. S'esvaniren calladament i catastròficament. No en va quedar ni un parrac... res més que el record de ~~la~~ resplendor i de ~~la~~ seva glòria. Ara fleuixen dintre meu com un riu amplíssim curull d'estels caiguts. Formen el negre riu que llisca i manté l'eix del meu món en revolució constant. I d'aquesta faixa negra, infinita, de la nit sempre en expansió, brolla el matí continu que ~~tot~~ ^{un} malbarata en la creació. Cada matí el riu surt de mare i deixa les mànigues i els traus i les pells d'un univers mort tot esbarriat al llarg d'una platja des de la qual contemplo, dempeus, l'oceà del matí de la creació.

D'allí estant, dret a la platja de l'oceà, veig George, el foll, ^{en} repenjat a la paret de ca l'enterramorts. Duu una gorreta graciosa, un coll de cel·luloide, i va sense corbata; seu en un banc al costat del taüt; no està trist, però tampoc no somriu. Seu allí, silenciós, com un àngel escapat d'una pintura hebraica. L'home dins el taüt, amb el cos encara fresc, està embotit en un tern modest de color de pebre, de la mida exacta de George. Porta ^{d'en} coll i corbata, i un rellotge a la butxaca de l'armilla. George treu ^{en} el cos, el despulla i, mentre ell es canvia de vestit, el diposita sobre el gel. Com que no li vol robar el rellotge, el deixa en el gel al costat del cos. L'home resta damunt el glaç amb un coll de cel·luloide posat. Quan George surt de la casa de pompes fúnebres, ja fosqueja. Ara duu corbata i un bon vestit. S'atura a la botiga de la cantonada a comprar un llibret d'acudits que havia vist a l'aparador; se n'aprèn uns quants de memòria, mentre viatja, dret, al metro. Són acudits de Joe Miller. ^{d'en}

Precisament a la mateixa hora, la tante Melia envia una felicitació del dia de Sant Valentí als seus parents. Duu un uniforme gris i el cabell amb clenxa al mig. Escriu que és molt feliç entre els nous amics que ha fet i que el menjar és bo. Els voldria recordar, tanmateix, que la darrera vegada els havia demanat una mica de *Fastnacht Kuchen*... ¿no li'n podrien enviar per correu, per paquet postal? Explica que, a l'entorn de la galleda de les escombraries, fora de la cuina, creixen unes petúnies precioses. Explica que diumenge passat va fer una llarga passejada i que va veure una colla de rens, de conills i d'estruços. Diu que la seva ortografia és dolenta, però és que mai no ha tingut bona mà en

això d'escriure. Tothom és d'allò més amable, i sempre hi ha molta feina. Li agradaria de rebre *Fastnacht Kuchen* com més aviat millor, per correu aeri, si fos possible. Va demanar al director que li'n fessin el dia del seu aniversari, però se'n van oblidar. Demana que li enviïn alguns diaris, perquè li agrada de mirar els anuncis. Un dia havia vist un barret, a can Bloomingdale, si no ho recordava malament, amb el preu rebaixat. ¿Era molta molèstia demanar que li enviessin aquell barret junt amb el *Fastnacht Kuchen*? Donava les gràcies a tothom per les targetes encantadores que li havien enviat per Nadal... encara les recordava, sobretot aquella de les estrelles de plata. Tothom la va trobar encantadora. Diu que aviat se n'anirà a dormir i que resarà per tots, perquè sempre havien estat d'allò més bons amb ella.

Comença de fosquejar, quasi a la mateixa hora de sempre, i jo sóc allí, iestic dret, fitant el mirall de l'oceà. Temps glaçat, ni ràpid ni lent, però un cos encarcerat jeu damunt el gel amb un coll de cel·luloide... i si, a més, aquell cos tenia una erecció, fóra meravellós... massa meravellós! Al vestíbul fosc de la planta baixa, Tom Jordan espera que baixi el pare. L'acompanyen dues flàvies, i una d'elles s'arregla la lligacama; Tom Jordan l'ajuda. ^{en} A la mateixa hora, cap allà al capvespre, tal com deia, la senyora Lawson travessa el cementiri per anar a veure un altre cop la tomba del seu fill adorat. El seu nen, el seu Jack estimat, diu ella, tot i que ja tenia trenta-dos anys quan va fer l'ànec, farà cosa de set anys. Diuen que va morir de reuma cardíac; però, de fet, és que aquell nen havia tingut tractes amb tantes verges venèries que, quan li drenaren el pus del cos, podia com una claveguera. La senyora Lawson no sembla pas recordar-ho, tot això. Per a ella és el seu nen, el seu Jack estimat, i la tomba sempre es veu molt polida; la dona duu un trosset de camussa dins el sac de mà per ~~tal~~ netejar la làpida cada vespre. ^{la boss}

El mateix capvespre: allò enterc estirat allí damunt el gel, i el pare dins la cabina telefònica amb el receptor en una mà i ~~una~~ ^{una} ~~cosa~~ ^{cosa} calida i humida, amb tot de pèl, a l'altra. Truca per avisar que no l'esperin per sopar, que ha de sortir amb un client i tornarà molt tard; que no s'amoïnin. George, el foll, fulleja el llibre d'acudits de Joe Miller. Més avall, cap a Mobile, assagen els «St. Louis Blues», sense partitures, i la gent es prepara a tornar-se folla quan els sentiran avui, tal com s'esdevingué ahir

calida i humida,

escrits als llibres i que tot allò que s'esdevenia fora dels llibres era simplement cagueta. Pensava que un bon llibre era una ~~part~~ ^{part} malalta del cervell. Mai no m'havia imaginat que el món sencer podia estar malalt!

Camino amunt i avall amb un paquet sota el braç. Fa un dia clar i esplèndid, cal dir-ho, i les escopidores són netes i polides. En entrar al Woolworth Building, botzino mentalment: «Bon dia, senyor Thorndike; quin dia més esplèndid ¿oi, senyor Thorndike? No es vol pas fer cap vestit, senyor Thorndike?» Al senyor Thorndike no li interessien els vestits, avui; m'agraeix la visita i llença la meua targeta a la paperera. Sense deixar-me acoquinar, em fico a l'American Express Building. «Bon dia, senyor Hathaway, quin dia més esplèndid, oi?» Al senyor Hathaway no li cal cap bon sastre... ja fa trenta-cinc anys que en té un. El senyor Hathaway és una mica reganyós; maleïdament, ho és, em dic, tot baixant l'escala. Fa un dia esplèndid, no ho puc negar; per treure'm el mal gust de boca i, a més, poder contemplar el port, agafo el tramvia que travessa el pont i me'n vaig a veure un client pelacanyes que es diu Dyker. Dyker és un home molt ocupat. És d'aquella mena d'homes que dinen a l'oficina i que es fan enllustar les sabates mentre mengen. Dyker té un mal nerviós que li ve d'un coit incomplet. Em diu que li podem fer un vestit de color de pebre si no l'anem a empenyar cada mes amb la factura. La noieta només tenia setze anys, i ell no la volia ~~fer~~ ^{mar}. Sí, butxaques sobreposades, si us plau! D'altra banda, és casat i té tres criatures. A més, aviat serà candidat a jutge... jutge suplent.

S'acosta l'hora de les «matinals». Galopo cap a Nova York i em deixo caure al «Burlesk», el porter del qual és un conegut meu. Els tres primers rengles sempre són plens de jutges i de polítics. La sala és a les fosques, i Margie Pennetti és a la passarella i duu un mallot d'un blanc brut. Té el cul més meravellós que mai hagi passat per un escenari, i tothom ho sap, fins i tot ella mateixa. Acabat l'espectacle, faig un tomb tot badant pels cinemes i per les confiteries jueves. M'aturo un instant al parc d'atraccions i escolto la sirena que udola pel megàfon. La vida és una lluna de mel contínua plena de bescurt de xocolata i de pastís de maduixes. Fiquen una moneda a la ranura i veureu una dona que es despulla sobre la gespa. Fiquen una moneda a la ranura i guanyeu-

vos una dentadura postissa. El món és fet cada tarda amb recanvis nous: ~~hona~~ porta les peces tacades a la tintoreria, i les peces gastades, després de polir-les, són venudes com a ferro vell.

Camino cap al centre, travesso la línia de pus i vagarejo pels vestíbuls dels grans hotels. Si vull, m'assec i miro la gent que entra i surt. Tothom està a l'aguait. S'esdevenen tot de coses. La tensió de l'espera arriba a ser delirant. El tren elevat passa rabent, els taxis botzinen, les ambulàncies udolen, els rebladors reblen. Els grups vestits amb lliurees luxoses cerquen persones que no responen a la crida ~~de llurs~~ noms. Als luxosos lavabos de la planta baixa, els homes, afilerats, s'esperen per fer una ~~orinadeta~~ ^{orinadeta}; tot és cobert de sedes i marbres; les olors són refinades i agradables, l'aigua flueix gratament. A la vorera, hi ha un quiosc de diaris, els titulars encara regalimen assassinats, violacions, incendis provocats, vagues, falsificacions, revolucions. La gent s'atropella pels soterranis del metro. Més amunt, a Brooklyn, m'espera una dona. Per l'edat, podria ser la meua mare, i espera que em casi amb ella. El seu fill té tuberculosi i està tan greu que no es pot moure del llit. Quina mosca més ferrenya!... Mira que dur-me a la seva golf a fer l'amor mentre el seu fill vomita els pulmons a trossos a la peça del costat! D'altra banda, encara no s'ha refet d'un avortament, i no tinc ganes de prenyar-la un altre cop... si més no, no pas de seguida.

L'hora de les aglomeracions! I el metro ofereix un viatge a qualsevol paradís gratuït. Estic tan fermament premsat contra una dona, que fins i tot sento els ~~seus~~ pèls. Estem tan enganxats, que els meus artells li fan un clot a l'engonal. Ella mira fixament un puntet microscòpic sota el meu ull dret. Al carrer Canal, aconseguixo col·locar-me més bé. El metro salta com un boig, però tant se val cap a quin cantó trontolli el cotxe, que ella roman sempre en la mateixa posició. Un cop el cotxe s'ha anat quedant buit, ella encara continua allí dreta, amb la pelvis projectada cap endavant i els ulls fets en el punt microscòpic sota el meu ull dret. A Borough Hall, ella baixa, sense ~~donar-me~~ ni una mirada. La segueixo pel carrer, tot pensant que potser es girarà i em dirà «hola», almenys, o bé que em permetrà que li compri un gelat de xocolata, suposant que el pugui pagar. Però, no: avança disparada com una fletxa, sense girar el cap ni un mil·límetre. Com s'ho fan, no ho sé. N'hi ha milions i milions que, cada dia, dretes

M'hi jugo qualsevol cosa que s'ajunen
al llit i acaben la feina amb els dits.

amb una erecció que amenaça rebentar-me
la bragueta.

fins i tot

aquí em teniu

allí, sense roba interior, ho fan en sec. Com ho deuen acabar?
Amb una dutxa? O amb una fricció?

Tanmateix, es fa fosc, i ~~heu en aqu~~ caminant amunt i avall, en un estat de tremenda rigidesa. La gernació es fa cada cop més espessa. Tothom duu un diari, ara. El cel s'ennuega de productes il·luminats; cada article és garantidament agradable, saludable, durable, gustós, silenciós, impermeable, inacabable, el *nec plus ultra* sense el qual la vida seria intolerable, si no fos pel fet que la vida ja ho és, d'intolerable, perquè no n'hi ha, de vida. Ja gairebé és l'hora que el vell Henschke abandona el taller i se'n va al centre, cap al club. Una agradable feina extra que el manté ocupat fins a les dues de la matinada. El treball no mata: ha de rebre els barrets i els abrics dels cavallers, servir les begudes en una safata petita, buidar els cendrers i procurar de mantenir plenes les capses de llumins. Realment, una feina ben agradable, tot comptat i debatut. Cap a mitjanit, cal preparar una queixalada per als cavallers que ho desitgen. També hi ha les escopidores, és clar, i el wàter. Però tots són uns cavallers de tanta categoria, que tot això no té cap importància. A més, sempre hi ha una mica de formatge o alguna galeteta per a picar i, de vegades, ~~adme~~ una copeta de porto. Ara i adés, un sandvitx de vedella freda per a l'endemà. Cavallers autèntics! No es pot pas negar. Fumen els millors havans; fins i tot les puntes tenen bon gust. Realment, una feina agradable, d'allò més agradable!

Comença a ser l'hora de sopar. La majoria dels sastres ja han tancat la botiga. Però uns quants, aquells que només tenen una colla de fràgils vells xarucs al registre de clients, s'han d'esperar per a fer una emprova. Es passegen amunt i avall amb les mans encreuades al darrera. Tothom ha plegat, llevat d'ell mateix, l'amo, del tallador, potser, i de l'emprovador. L'amo rumia si caldrà tornar a fer-hi més marques de guix i si el xec arribarà a temps per a pagar el lloguer. El tallador es diu: «Caram, sí, senyor Tal, caram, ben cert... sí, em sembla que hauria de pujar una mica d'aquí... sí, teniu raó... *penja* una mica del costat esquerre... sí, us ho tindrem llest ben aviat... sí, senyor Tal... sí, sí, sí, sí, sí, sí...» Els vestits acabats i aquells que no ho estan són penjats a les perxes; els agullers són curiosament col·locats damunt els taulells; només resta encès el llum de l'emprovador. Soltadament, truca el telèfon. Parla el senyor Tal i diu que no pot venir aquest

vespre, però vol que li enviïn l'smoking de seguida, aquell dels botons nous que va escollir la setmana passada, i, per tots els diables, espera que no se li badi del coll com l'altra vegada. El tallador es posa el barret i l'americana i se'n va corrents escales avall, perquè ha d'assistir a una reunió sionista al Bronx. L'amo s'encarrega de tancar i d'apagar els llums, si n'ha quedat algun d'encès per descuit. El noieta que enviarà tot seguit amb l'smoking és ell mateix, i això no l'amoïna gaire, perquè entrarà per l'escala de servei i ningú no el veurà. D'altra banda, ningú no té més aspecte de milionari que el patró d'una sastreria en el moment de lliurar un smoking al senyor Tal. Net i polit, sabates enllustrades, barret raspallat, guants rentats, i el bigoti ben engomat. Tot just comença de semblar amoïnat bon punt s'asseu a sopar. No té gana. Avui no ha caigut cap comanda. No ha arribat cap xec. Queda tan deprimit, que a les deu ja s'adorm, i quan arriba l'hora d'anar-se'n a dormir, aleshores no pot agafar el son.

Camino pel pont de Brooklyn... És això el món, aquest anar amunt i avall, aquests edificis resplendents, els homes i les dones que passen devora meu? Observo ~~ll~~ llavis que es mouen, els llavis dels homes i de les dones que em passen pel costat. ¿De què deuen parlar... alguns tan seriosament? Detesto de veure la gent tan greu, quan jo mateix sofreixo molt més que qualsevol d'ells. Una vida! I n'hi ha milions i milions, de vides, per ~~ser~~ ser viscudes. Fins ara encara no he pogut explicar absolutament res de la meua pròpia vida. Res. Potser no he tingut coratge. Hauria de tornar al metro, engrapar una d'aquelles mosses que se'ns arramben i violar-la al mig del carrer. Hauria de tornar a casa del senyor Thorndike, demà al matí, i li hauria d'escopir a la cara. M'hauria de plantar al mig de Times Square i hauria de deixar anar una pixarada en un clavegueró. Hauria d'empomar un revòlver i hauria de començar a disparar a tort i a dret contra la multitud. El pare mena la vida d'en Reilly. Ell i els seus amics de l'ànima. I jo vaig amunt i avall, verd d'odi i d'eneja. I, quan arribaré a casa, trobaré la mare plorant amb el cor esmicolat. A les nits, no puc dormir a causa dels seus sanglots. L'odio a ella també perquè sanglota d'aquella manera. L'un em roba, l'altra em castiga. ¿Com me li puc apropar a consolar-la si allò que jo desitjo amb tota l'ànima és esclafar-li el cor?

Camino pel Bowery... és un esplèndid pasturatge d'un verd-

la
serpentina, Pinochinni no para de riure, tot dient: «Oh, Déu meu, què li passa, al món? Tot està tan endarrerit, i... ¿han llegit la història d'aquella nena desidiosa que amagava els escuradents sota el matalàs? És molt estranya, el pare me la llegeix en un gran llibre de ferro.

A la lleixa de la xemeneia no hi ha cap poema, però hi ha d'altres coses... *L'anatomia de la malenconia*, una ampolla buida de Pernod Fils, *El mar d'òpal*, una pastilla encetada de tabac de mastegar, agulles de ganxo, una guia de carrers, una ocarina... i una màquina de cargolar cigarrets. Sota la màquina hi ha tot de notes escrites en menús, en targetes de visita, en paper higiènic, en caps de llumins... «Cita amb la comtessa Cathcart a les quatre»... «el mucus opali de Michelet»... «fluxió... cotilèdons... tisi»... «si Pasqua queia per l'Assumpció, vigila, vella Anglaterra, de no agafar una sífilis pitjor»... «de l'icor del qual flueix el seu successor»... «el ren, la llúdria, la marta, el visó».

El piano és en un angle prop del mirador, una fràgil capsula negra amb canelobres d'argent; els conillers s'han menjat les teclades negres. Hi ha àlbums de Beethoven, de Bach, de Liszt, de Chopin, farcits de factures, d'utensilis de manicura, de peces d'escacs, de bales i de daus. Quan està de bona lluna, Cronstadt és capaç d'obrir un àlbum, a la coberta del qual llegiu «Goya», i de tocar-vos alguna cosa en clau de do. Sap tocar òperes, minuets, xotis, rondós, sarabandes, preludis, fugues, valsos, marxas militars; sap tocar Czerny, Prokofiev o Granados; fins és capaç d'improvisar i xiular alhora un aire provençal. Però cal que sigui en clau de do.

Per això, tant se val que manquin les teclades negres o que els conillers en facin de petits. Si s'espatlla el timbre, si l'aigua del vàter no corre, si el poema no ha estat escrit, si cau el canelobre, si no ha estat pagat el lloguer, si han tallat l'aigua, si les cambres s'han emmonat, si s'ha embussat l'aigüera i les escombraries es podreixen, si cau caspa i el llit grinyola, si les flors es marceixen, si es qualla la llet, si la pica és llardosa i es descoloreix el paper de les parets, si les notícies són velles i fallen les calamitats, si l'alè és fètid o les mans enganxoses, si el gel no es fon, si els pedals s'han travat, tant se val, i que arribi Nadal, perquè tot pot ser tocat en clau de do, sempre que us averseu a mirar el món d'aquesta manera.

Tot d'una, s'entreobre la porta per deixar passar una enorme bèstia epileptoide amb patilles fungoides. És Jòcatha, el gat famolenc, un animal immens, pollós, amb pell de talp i dues avellanes negres amagades sota la cua tesa. Es mou com un lleopard, alça la pota del darrera com un gos, i s'orina com una òliba.

—No tardaré ni un minut — diu/Jabberwhorl per l'escletxa de la porta —. Em poso els pantalons.

l'
Ara entra Elsa — Elsa de Bad Nauheim — i deixa una safata amb copes de color de sang damunt la xemeneia. La bèstia bot, i miola i es sacseja: té un polsim de pebre de Caiena a la punta del nas, una tòfona polida com una bala dum-dum. Es remou amb fúria siamesa, i els ossos de la cua són més fins que les sardines més fines. Clava urpades a la catifa i mossega el paper de la paret, es cargola en espiral i es descargola com una corolla, juga amb els nusos de la cua, s'espolsa les fungositats de les patilles. Clava queixalada i penetra el poema fins a l'os del poema. Resta en clau de do i completament enfollit. Té ulls carmesins, com els botons de les armilles passades de moda; és moreno i glauc, terrós com l'àrnica i després verd com el Nil; és tremolós, temorós, escrupolós i amoïnós; mastega casulles i remuga farfolles.

l'
l'
els
Ara entra Anna — Anna de Hanover-Minden —; duu conyac, pebre vermell, absenta i una ampolla de salsa Worcestershire. I, amb Anna, entren els gatets Temple: el Lahore, el Mysore i el Cawnpore. Són tots mascles, ~~adon~~ la mare. Es reboquen per terra, amb ~~els~~ cranis enfonsats, i es ~~comen~~ despietadament. Aleshores apareix el poeta tot preguntant quina hora és, tot i que el temps és un mot que ell ha esborrat de la seva llista, perquè temps vol dir mort. La mort és la meta i el temps és el camí, i ara resta una mica de temps entre un acte i un altre, una pintura a l'oli en la qual l'home recte prepara un còctel per tal que es contreguin els músculs de l'estómac. El temps, el temps, diu ell, tot tirant un polsim de pebre de Caiena al conyac. Un temps per a cada cosa, bé que jo difícilment utilitzo aquesta paraula; tot dient això, examina la cua del Lahore, que la té enroscada, i mentre es grata el còccix afegeix que acaben de platejar el vàter i que hi trobareu un exemplar de «L'Humanité».

—Sou molt bella — diu a la Dschilly Zilah Bey, i tot seguit la porta s'obre de ~~la~~ nou i apareix Jil amb una clàmide de color verd Nil.

i dents trencades. Se sent la flaire del iodoform i de l'èter, de la formalina i de l'amoníac, de la llauna nova i dels motlles de ferro humits. Els edificis s'esgavellen, les teulades, ruïnoses, s'enfonsen. L'aire és tan feixuc, tan acre i asfixiant, que els edificis ja no es poden mantenir erectes. Les portes d'entrada s'han enfonsat més avall del nivell del carrer. A l'atmosfera hi ha alguna cosa que rauca com una granota. Un vapor llefiscós i verinós embolcalla la barriada, com si un pantà soscavés els fonaments dels edificis.

Quan arribo a casa del meu pare, me'l trobo que s'afaita davant la finestra, o, més ben dit, no s'afaita, sinó que esmola la navalla. Mai no m'havia fallat abans, però ara es mostra sord a les meves necessitats. Ara m'adono que la fulla de la navalla que fa servir és força rovellada. Abans, als matins, sempre descobria el reflex brillant de la seva fulla en el meu cafè, el lluent acer alemany colpejant la superfície suau del cuir, l'escuma del sabó semblant a la crema del meu cafè, a la neu del rebaix de la finestra, que apelfava les meves paraules. Ara, la fulla és oxidada i la neu ha esdevingut llot; el glaç diamantí dels vidres llisca com un greixum aquós que put a gripau i a pantà. «Porta'm cucs dels grossos — em demana —, i llaurarem tot el xanguet.» Quin pobre pare més desesperat que tinc! Amb les mans buides provo d'engrapar la taula rompuda.

Una nit amargament freda. Caminant amb el cap cot, una meuca se m'acosta, m'agafa pel braç i em mena a un hotel que té una placa esmaltada de blau damunt la porta. Quan som a la cambra, me la miro bé. És jove, atlètica, i, sobretot, és ignorant. No sap el nom de cap rei. Ni sap parlar la seva pròpia llengua. Bon punt li explico una cosa, sigui el que sigui, es fon com el greix calent. S'enllardissa amb el seu greix. El procés consisteix a caldejar-se, a cobrir-se amb una capa de greix per passar l'hivern, segons m'explica a la seva manera. Quan acaba d'extreure'm tot el greix del moll dels ossos, separa el cobrellit i, amb una sorprenent agilitat, em fa una exhibició dels seus vols trapezístics. La cambra sembla el niu d'un colibrí. Nua com una maduixa, s'enrosca formant una bola, amb el cap encastat entremig dels pits i els braços plegats a l'entreuix. Sembla una móra verda de la qual estigui a punt de sortir un pinyol.

Tot d'una, amb aquell estúpid accent americà, li sento dir:

Doncs, mira, comença a fer ~~patanalejar~~ els llavis de la seva vagina, solament un colibrí de Barcelona

«Guaita, puc fer això, però no puc fer allò!» Tanmateix, ho fa. Què fa?... Té un caparró llanut i uns ulls de gos molt francs. Sembla una imatge del diable, de quan floria el Palatinat. La incongruència de tot allò em parteix pel mig. M'assec sota una martella: cada vegada que li fito la cara, veig una esberla de ferro i, al seu darrera, un home amb una màscara també de ferro que em fa l'ullet. És una broma aterridora, perquè fa l'ullet amb un ull cec, un ull llagrimós, entelat, que amenaça de tornar-se una cataracta.

Si no fos que té les cames i els braços entortolligats, si no fos una serp enroscada i llisquent, estrangulada per una màscara, juraria que és la meva dona, l'Alberta, o, si no és l'Alberta, alguna altra de les meves dones, per bé que jo crec que és l'Alberta. Em pensava que coneixia l'Alberta; però, feta un nus amb una màscara entre les cames, un tall és igual que qualsevol altre, i a cada clavegueró hi ha una reixeta, a cada tavella, un pèsol, darrera cada esberla hi ha un home amb una màscara de ferro.

Assegut a la cadira, a tocar del llit de ferro, amb els elàstics penjant i una martella que no para de colpejar-me la volta del crani, començo a somiar totes les dones que he conegut. Dones amb diafragmes tan prims, que el frec d'una agulla produïa el so de les cascades del Niàgara en ~~llurs~~ bufetes caigudes. Dones que es podien passar hores senceres assegudes, ~~estranyes~~ dones canines de caps llanuts i sempre amb un despertador o un trenca-closques amagats allí on no escau; en el moment més inoportú es dispara el despertador; justament quan el cel és il·luminat pels focs artificials i de les guspies xopes sorgeixen crancs i estrelles de mar; justament aleshores i sempre, sense fallar mai, hi ha un xerrac trencat, un cable solt, un dit travessat per un clau, una cotilla podrida per la suor. Dones rars amb cara de gos i collars entercs, de llavis caiguts, d'ulls parpellejants. Dansarines diabòliques del Palatinat amb uns ~~darrers~~ molsuts i la porta sempre mig oberta i una escopidora en el lloc on hi hauria d'haver el paraigüer. Atletes de cel·loide que esclaten com pilotes de ping-pong quan passen per sobre el llum de gas. Dones estranyes... i jo estic sempre assegut en una cadira vora un llit de ferro. Tenen uns dits tan hàbils, que el martell sempre cau al centre mort del crani i esquerra la goma de les juntures. La paella del cervell és com una salsitxa en un aparador fumejant.

poies que venen a comprar a curar de felis perquè m'metge els tiqués un dit de goma a dins i els fregues la alivella de l'epistitis.

les seves

burxarsela amb una agulla de sangir.

culs

A París, fora de París, en partir de París o en retornar-hi, París sempre és París i París és França i França és la Xina. Tot allò que em resulta incomprensible s'estén com una gran muralla per les valls i pels pujols per on jo camino. Dins aquesta muralla puc viure la meva vida xinesa en pau i amb seguretat.

No sóc cap viatger ni cap aventurer. Les coses m'han esdevingut durant la meva recerca d'una sortida. Fins ara m'he anat endinsant en un túnel cec, furgant les entranyes de la terra a la percaça de llum i d'aigua. No podia creure, essent com sóc un home del continent americà, que existís cap lloc a la terra on un home pogués ser ell mateix. La força de les circumstàncies em va convertir en xinès... vaig esdevenir xinès al meu propi país! Em vaig lliurar a l'opi del somieig per tal d'acabar-me amb l'horror d'una vida en la qual no representava cap paper. Amb la mateixa naturalitat, i tan calladament com cau un branquilló al Mississipí, em vaig evadir del corrent de la vida nord-americana. Tot allò que m'ha succeït, ho recordo, però no tinc cap desig de recuperar el passat, ni sento cap mena d'enyor o de remordiment. Sóc com un home que es desperta d'un son perllongat i veu que encara somia. Un estat pre-natal: l'home nascut que viu sense néixer, l'home nonat que mor nascut.

Nascut i renascut una vegada i una altra. Nat tot caminant pels carrers, nat en seure en un cafè, nat en ~~fornies~~. Nascut i renascut un cop i un altre cop. A marxés forçades, i el càstig no és simplement la mort, sinó les diverses morts repetides. Tot just acabo d'arribar al cel, per exemple, i de sobtada s'obren les portes i sento les llambordes sota els peus. *¿Com he après de*

caminar tan de pressa? Amb quins peus camino? Ara camino cap a la tomba, vaig cap al meu propi enterrament. Sento el dring de la pala, la pluja dels terrossos. Els ulls amb prou feines s'han acabat de cloure, a penes he tingut temps de flairar les flors amb què m'han cobert, que... pataplum!, ja he viscut una altra immortalitat. Aquest retornar incessant a la terra m'ha posat en guàrdia. Cal que conservi el meu cos en forma per als cucs. I l'ànima intacta per a Déu.

Alguna tarda, assegut a La Fourche, em pregunto calmosament: «On anem quan deixem això?» En caure la nit, ja he viatjat fins a la lluna i he retornat. Aquí, en aquesta cruïlla, m'assec i rememoro tots i cada un dels meus egos separats i immortals. Ploro dins la meua cervesa. De nits, en retornar a Clichy, tinc el mateix sentiment. Cada cop que vaig a La Fourche, veig una munió de carreters infinites que parteixen dels meus peus, i de les meves sabates sorgeixen els egos in comptables que habiten el món del meu ésser. Agafats de bracet, els acompanyo per les senderes que en altre temps vaig recórrer jo tot sol: allò que jo anomeno els grans passeigs obsessius de la meua vida i de la meua mort. Parlo amb aquests companys autocreats com parlaria amb mi mateix si hagués tingut la desgràcia de viure i morir un sol cop, i de restar, per consegüent, tot sol eternament. Ara no estic mai sol. En el pitjor dels casos, estic amb Déu!

alguna cosa |

Hi ha ~~qualcosa~~ entre el tros que va de la Place Clichy fins a La Fourche que provoca la floració instantània de tots els grans passeigs obsessius. És com passar d'un solstici a un altre. Suposem que acabo de sortir del Café Wepler i que duc un llibre sota el braç, un llibre sobre l'Estil i la Voluntat. És possible que en el moment que llegia aquell llibre només hagués entès una o dues frases. Potser m'havia passat tota la tarda llegint la mateixa plana. Potser ni tan solament era al Café Wepler, sinó que, tot escoltant la música, abandonava el meu cos i volava ben lluny. *¿I on sóc ara, doncs?* Bé, ara he sortit a donar un tomb obsessiu, un breu passeig d'uns cinquanta anys aproximadament en el lapse de girar un full.

En sortir del Café Wepler és quan sento una remor estranya, sibilant. No cal que em giri: sé que és el meu cos que s'afanya a atrapar-me. En aquest precís instant és quan, normalment, les bombes de dragar merda s'afilaren al llarg de l'Avinguda. Les

mànegues s'estenen a través de la voravia com uns enormes cucs roncadors. Els cucs grassos xuclen la merda dels pous cecs. I això és el que em dona la fruïció espiritual necessària per a gosar mirar-me de perfil. Em veig, al cafè, inclinat sobre el llibre; veig la meua que, vora meu, llegeix per sobre la meua espatlla; sento el seu alè al clatell. Espera que jo alci els ulls, que li encengui, potser, el cigarret que té a la mà. Em preguntarà què faig aquí tot sol i si no m'avorreixo. El llibre és un tractat sobre l'Estil i la Voluntat, i l'he dut al cafè perquè és un luxe llegir en un cafè remorós — i també és una protecció contra les malalties. ~~Adm~~ la música és bona en un cafè remorós; augmenta la sensació de solitud, d'aïllament. Per sobre l'espatlla veig el llavi tremolós de la meua. Només un tros triangular del llavi, suau i sedós. Tremola al so de les notes agudes, com un isard al caire d'un precipici. I ara jo passo ~~pel tub~~ i em noto fermament enganxat al meu cos. El tros que va de la Place Clichy a La Fourche. Dels atzucacs que voregen aquest tros sorgeixen espessos eixams de barjaules que semblen rat-penats engegats per la llum. Es fiquen pels cabells, per les orelles, pels ulls. S'arrapen amb unes urpes que xuclen la sang. Es passen tota la nit als atzucacs, celebrant ~~h~~ festins; exhalen l'olor que fan les plantes després d'un xàfec. Emeten sorollets vegetals, crits estúpids d'estima que fan estremir la carn. S'agombolen sobre meu com si fossin polls, uns polls de llargs tentacles herbaciformes que m'absorbeixen la suor dels porus. Les meuques, la música, la gernació, les parets, la llum contra els murs, la merda i les bombes de dragar merda que funcionen valerosament, tot plegat conforma una nebulosa que es condensa en una suor freda que m'eixoriveix.

Fins i tot

per l'adre
sador

els seus

Cada vespre, quan em dirigeixo a La Fourche, passo ~~pel tub~~. Cada nit sóc degollat amb un tomahawk i cada nit m'arrenquen el cuir cabellut. Si no fos així, ho enyoraria. Arribo a casa, m'espolso els polls de la roba i em rento la sang del cos. Em fico al llit i ronco sonorament. *Aquest és precisament el meu món!* Em conserva la carn tendra i l'ànima intacta.

per l'adreçat

La casa on visc, ara l'enderroquen. Totes les cambres han quedat a la vista. La meua casa és com un cos humà al qual haguesin llevat la pell. El paper de les parets penja esbocinat, els llits no tenen matalassos, no hi ha lavabos. Cada vespre, abans d'entrar a casa, la contemplo una estona. L'horror que causa em fascina.

l'escola, el departament de policia, el dipòsit de cadàvers, l'es-corxador, la fàbrica de gas, el mercat del peix, el club dels demò-crates. Només hi havia tres homes temibles: el vell Ramsay, l'e-vangelista garlaire, el boig George Denton, el venedor ambulat, i el doctor Martin, l'exterminador d'insectes. Els altres individus eren fàcilment identificables: els bufons, els prosaics, els para-noics, els volàtils, els mistificadors, els esclaus, els guillats, els borratxos, els mentiders, els hipòcrites, les putes, els sàdics, els avars, els miserables, els fanàtics, els uranians, els criminals, els sants, els prínceps. Jenny Maine era pa tou. Alfie Letcha era un canalla. Joe Goeller era un marieta. Stanley era el meu pri-mer amic. Stanley Borowski. Ell ~~foi~~ el primer «altre» que vaig conèixer. Era un gat salvatge. Stanley no reconeixia cap més llei que la corretja que el seu pare guardava a la rebotiga de la bar-beria. Quan el seu pare el xurriaquejava, els esgarips de Stanley se sentien d'una hora lluny. En aquest món, tot era fet oberta-ment, a la llum del dia. Quan Silberstein, el pantaloner, es tornà foll, el van treure a la vorera i allí li posaren la camisa de força. La seva dona, que estava prenys, es va aterrir tant, que va amollar la criatura allí mateix, al seu costat. El professor Martin, l'exter-minador d'insectes, se n'anava a casa seva, després d'haver fet tabola tota la nit. Duia dues fures a les butxaques de l'ameri-cana, i una d'elles se li va escapar. Stanley Borowski va llençar la fura a la claveguera, i immediatament Harry, el fill del profes-sor Martin, que era mig liró, li va fer un ull de vellut. Sobre el porxo de la botiga de pintures, a l'altra banda del carrer, Willie Maine s'estava ~~depenys~~ amb els pantalons abaixats, ~~per el solitari~~ a cor què vols. «Bjork! — cridava —, Bjork! Bjork!» Aparegué el cotxe dels bombers i el ruixaren amb la mànega. El seu pare, que era un borratxo, va avisar la policia. Arribaren els policies i li clavaren una estomacada que el deixaren mig mort. Mentrestant, una travessia més avall, Pat McCarren convidava a xampany els seus camarades, al bar. La matinal era tot just acabada i les coris-tes del «The Bum» s'aplegaven amb ~~hins~~ amics mariners al saló reservat del bar. George Denton, el foll, recorria el carrer mun-tat en el seu cotxe, amb el fuet en una mà i la Bíblia a l'altra. Amb tot l'esclat de la seva veu de boig, cridava: «Allò que pugueu fer al més humil dels meus germans, a mi m'ho feu», o qualsevol bestiesa d'aquestes. La senyora Gorman, palplantada al llindar

Els pits

de la porta de casa seva, amb un pentinador llardós, que li dei-xava ~~el~~ gairebé al descobert, mormolava: «Xit, xit, xit!» Per-tanyia a l'església del pare Carrol, del sector nord del carrer. «Bon dia, pare! Quin dia més bonic, oi?»

~~Fou~~ aquell vespre, havent sopat, quan tot se'm féu present en el record... em refereixo als músics i a la dansa que havien organitzat. Nosaltres teníem preparat un banquet molt humil, en Carl i jo. Una menjada a base de viandes ben suculentos: raves, olives negres, tomàquets, sardines, formatge, pa jueu, plà-tans, salsa de poma i un parell de litres de vi d'Algèria, de catorze graus. A fora feia calor i tot estava silenciós. Després de menjar, restàrem asseguts fumant tots satisfets, gairebé a punt de fer una capcinada, de tan bona que havia estat la teca i de tan còmo-des que trobàvem les dures cadires, sota la llum morent, i im-mergits com estàvem en el silenci que planava sobre les teulades, com si les cases alenessin pausadament per les esclatxes. I com tants d'altres vespres, al cap d'una estona de seure allí, callats, amb la cambra quasi a les fosques, tot d'una es posava a parlar d'ell mateix, de coses del passat que, en el silenci i la penombra del capvespre, començaven a prendre forma, no pas en les parau-les precisament, perquè allò que em volia fer entendre quedava fora del poder de les paraules. No crec pas haver còpsat els mots, sinó la música que li brollava del cos... una mena de música dolça, d'instrument de fusta, que arribava a través del vi algerià, de les olives negres i dels raves. Parlava de la seva mare, de com ell havia sorgit de la seva matriu i de com, darrera d'ell, sor-giren el seu germà i la seva germana, i de com, després, vingué la guerra i li manaren que disparés i ell no va poder disparar; i explicà que, en acabar-se la guerra, obriren les portes de la presó o de l'asil d'alienats o del que fos, i així va ser lliure com un ocell. No recordo de quina manera va començar d'amollar tot això. Par-làvem de *La vidua alegre* i de Max Linder, i del Prater de Viena... i aleshores, sobtadament, ens vam trobar al bell mig de la guerra russo-japonesa, i ~~hins~~ aquí que apareix aquell xinès que Claude Farrère cita a *La Bataille*. Alguna de les coses que diguérem sobre el xinès se li degué clavar molt profundament, perquè, quan va tornar a obrir la boca i es va posar a parlar de la seva mare, de la matriu, de la guerra i de com era lliure com un ocell, vaig

la pixarada

Dret al bar, tot contemplant la meuca anglesa esdentegada, penso tot d'una: *Prohibit d'escopir a terra!* Ho recordo com si fos un somni: *Prohibit d'escopir a terra!* ~~En~~ al bar de can Freddie, a la rue Pigalle, i un home amb uns dits afuats, un home que duia una camisa de seda blanca d'amples mànigues flotants, acabava de mussitar «Adéu-siau, Mèxic!». Ella m'explicà que no treballava gaire, només feia per anar tirant. Pertanyia al «gran món», i havia pescat la «febre aftosa». No parava de fer viatges al lavabo, travessant les cortines de denes. La xicota era deliciosa, com ~~l'orinada~~ d'uns angelets a la cervesa. Estava una mica beguda i, alhora, s'esforçava a captenir-se com una dama. Jo duia a la butxaca una carta que m'havia enviat un holandès guillat, que acabava de tornar de Sofia. «Dissabte al vespre — deia la carta — només desitjava una cosa i era que haguessis pogut seure prop meu.» (On, però, no ho deia.) «L'única cosa que et puc dir ara és que, després d'haver fugit del soroll atabalador de Nova York, la calma d'una ciutat com Scheveningen actua com un anestèsic.» A Sofia havia assistit a un xeflis i havia raptat la «prima donna» de l'Òpera Reial. Això, segons ell, li ha valgut l'adequada reputació d'home sense escrúpols i s'ha guanyat la gràcia de l'opinió pública de Sofia. Diu que pensa retirar-se i iniciar de nou una vida sòbria... a Scheveningen.

No havia mirat la carta en tot el vespre; però, quan la meuca anglesa va obrir la boca i vaig veure que li faltaven totes les dents del davant, ho vaig recordar: *Prohibit d'escopir a terra!* L'holandès guillat i jo anàvem caminant pel *ghetto*, i ell duia l'uniforme de telegrafista. Havia distribuït tots els telegrams i tenia

Va ser

m'has de donar la figa.))

s'hauria vingut a cardar

cardava com una conilla.

va ocórrer

d'un

de figa

li puc clavar un clau

ben enamorats. Ella, però, el feia desgraciat perquè no volia que se li apropés al llit. Ell solia explicar: «Si ~~no puc fer~~ un cop el mes... em puc considerar afortunat!» Ho deia davant seu, però a ella tant li feia. Se'n reia d'una manera com si allò no tingués cap importància. Si solament hagués estat freda, no hauria estat res. Però ella, a més a més, era avariciosa. Sempre li demanava calés. Sempre exigia coses que no podien comprar. Això, a ell, li atacava els nervis, la qual cosa és fàcil d'entendre, perquè també era un garrepa malparit. Un dia, tanmateix, se li ~~ocorregué~~ una idea brillant. «Tu vols més calés, oi? — va preguntar a la dona —. Molt bé, doncs, et donaré diners... però, primer, ~~hem d'anar al~~ ja.» (Al pobre desgraciat mai no li passà pel cap que podia trobar una altra dona que ~~s'h'hauria vingut~~ només pel plaer de fer-ho.) Bé, sigui com sigui, allò que resultà sorprenent és que, cada cop que ell li amollava algun calé extra, la dona complia a més no poder. Ell es va quedar veient visions. Mai no havia sospitat que tingués aquelles qualitats, la seva dona. I així, de mica en mica, ell es va haver de posar a treballar fora d'hores per ~~obtenir~~ obtenir la mica de panís amb què aconseguiria que aquella frígida malparida es convertís en una nimfomànica. (Mai no va pensar, el pobre diable, invertir aquells diners en una altra mossa. Mai!)

Mentrestant, els amics i els veïns anaven descobrint que la dona de Bill Woodruff no era tan freda com ~~hem~~ pretenia de fer-los creure. Segons que sembla, es ficava al llit amb el primer Pepet que se li presentava. Per què dimonis no podia donar al seu legítim marit una mica d'amor de franc, mai ningú no ho va poder saber. Ella es captenia com si estigués ressentida amb el seu home. Les coses van anar així des del començament. I el fet que ella fos frígida de naixement o no, no canviava pas res. Per a ell, la seva dona era frígida. I ella hauria continuat fent-li pagar cada bocí ~~d'una~~ fins al dia de la seva mort si no hagués estat perquè algú el va espavilar.

Bé, d'altra banda era un xicot excellent, ~~en~~ Bill Woodruff. Un malparit miserable i garrepa com no n'hi havia d'altre; però, quan calia, sabia ser d'allò més ferm. Quan es va assabentar del que passava, no va dir ni un mot. Va fer veure que tot anava com si res. Aleshores, una nit, quan les coses ja havien arribat molt lluny, es va quedar despert esperant la seva dona, cosa que

feia rarament perquè s'havia de llevar de matí i ella solia retirar tard. Aquella nit, però, es va quedar despert esperant-la i, quan ella va arribar amb passa alada, altiva, provocativa, una mica emballada i freda com d'habitud, ell la va aturar amb un sec: «¿On has anat aquesta nit?» Ella va provar d'usar els arguments de sempre, és clar. «Prou — ~~és~~ ell —. Vull que et despullis i que t'ajegis al llit.» Això la va enfurismar, i li digué sense embuts que no en volia saber res. «No en tens ganes, suposo», concedí ell. I tot seguit afegí: «Això va bé, perquè ara jo t'escalfaré una mica». I, tot dient això, la lligà al capçal del llit, l'emordassà, i després se'n anà a cercar la corretja d'esmolador la navalla d'afaitar. Abans d'anar a la cambra de bany, passà per la cuina i ~~agafà~~ agafà un flascó de mostassa. En tornar al dormitori, amb la corretja li clavà un estomac que la va deixar baldada. Tot seguit, li va posar una capa de mostassa sobre la carn viva de les ferides. «Això et mantindrà en forma tota la nit», li va dir. I, tot dient-ho, la va obligar a estirar-se i a eixancarrar-se. «Ara — li digué — et pagaré com de costum», i, traient un bitllet de la butxaca, en ~~feu~~ feu una boleta i la ~~introduí~~ introduí a la «guardiola». I aquesta és la història de Bill Woodruff, tot i que, quan hi penso, no puc deixar d'afegir que va continuar portant amb coratge i amb cor lleuger el parell de banyes que li havia plantificat Jadwiga, la seva dona.

I què em proposo amb tot això? Provar allò que encara no ha estat demostrat, és a dir, que:

EL GRAN ARTISTA ÉS AQUELL QUE ARriba A VÈN-
CER EL ROMÀNTIC QUE DUU A DINS.

Arxivat a la M: Metzines per a rates.

I això, què vol dir?, preguntareu vosaltres.

Bé, doncs, només això... Cada cop que jo anava a visitar la tante Melia al sanatori, la mare preparava una mica de berenar i deia, tot posant l'ampolla entre els tovallons: «A la Mele, sempre li ha agradat de prendre un glop de kummel». I quan tocava el torn a la mare d'anar a visitar al sanatori i deia a la Mele, i bé, et va agradar el kummel, i la Mele, brandant el cap, contestava quin kummel, no n'he vist ni gota, de kummel, dimoni, sempre deia jo, es veu que està ben guillada, perquè jo li vaig donar el kummel. ¿Quin sentit tenia d'abocar unes gotes de kummel

va fer

se'n va anar
va agafar

va fer
d'un

la

ell

Mai més no trobareu Déu, sinó enmig de la gernació sense Déu. Mai més no trobareu Déu, sinó en la fuga precipitada de la primera hora de la tarda, quan l'espina dorsal repicada pels telegrames de la mort transmet el cant d'amor a través de totes les neurones, i des de totes les botigues del Broadway la ràdio contesta pels megàfons i els *pick-ups*, pels amplificadors i els altaveus. Mai no hi ha tanta solitud com enmig de la multitud desbordant on l'home solitari de la ciutat és colgat pels seus invents, on el buscador perdut s'ofega en la identitat comuna. Amb la desesperada solitud mancada d'amor, ~~hem~~ construeix la darrera fortalesa, la complicada ciutadella de Déu formada imitant el laberint. Des d'aquest darrer refugi, només podem fugir cap al cel. Des d'aquí volem cap a la llar, a través dels estranys camins de l'èter.

Cansat de menar aquesta vida subterrània, el cuc es posa ales. Mancat de la vista, de l'oïda, de l'olfacte i del gust, es capbussa de dret en el desconegut. Lluny! Lluny! A qualsevol indret fora d'aquest món! Cap a Saturn, cap a Neptú, cap a Vega... tant se val on o devers on, però lluny, ben lluny de la terra! Allí dalt, al firmament, amb un espetec de coets que esclaten darrera seu, l'àngel-cuc salla com una sageta. Beu i menja de cap per avall; dorm de cap per avall; ~~la l'amor~~ de cap per avall. A la *vitesse* màxima, el seu cos és més lleuger que l'aire; al *tempo* màxim no en resta res sinó la combustió espontània del somni. Sol en la blavor de l'infinit, vola cap a Déu amb les dinamos a tota marxa. La darrera volada! El darrer somni de naixença abans que la bossa no sigui punxada.

¿On és ara aquell qui, després d'incabables malsons, lluità per elevar-se cap a la llum? ¿Qui és aquell que resta dret sobre la superfície terrestre amb els pulmons desfets, amb un ganivet entre les dents i els ulls a punt d'esclatar? Vulcanitzat a causa del dolor i de l'agonia, es dreça esbalaït al mig del corrent ràpid i corruptiu del món superior. Que n'és, de meravellós, de contemplar el món amb els ulls amarats de sang! Que n'és, de brillant i sangonós, l'imperi de l'home! L'HOME! Guaiteu-lo, allí el teniu muntat en el seu carret, amb les cames amputades i els ulls rebentats. No el senti com canta? Canta la *Cançó d'Amor* mentre roda muntat en el seu carret. Al cafè, sol amb els seus somnis i amb un revòlver sota el cor, seu un altre home, un home que

està malalt d'amor. Tots els clients se n'han anat, tret d'un esquelet que porta capell. L'home s'ha quedat sol amb la seva solitud. El revòlver roman silenciós. Prop seu, hi ha un gos amb un os, però el gos no en fa cas, de l'os. El gos també s'ha quedat sol. Per la finestra s'aboca el sol; lluu una brillantor sinistra sobre el crani verd del malalt d'amor abandonat. El sol es podreix amb una brillantor sinistra.

És tan bell l'hivern de la vida, amb el sol que es podreix i els àngels que volen cap al cel amb el ~~darrera~~ ple de coets! Blanament i reflexivament desfilem pels carrers. Els gimnasos són oberts i podem veure els homes nous, fets de tubs i de cilindres que es mouen segons els plànols i els diagrames. Els homes nous que mai no es faran malbé, perquè les peces sempre podran ser substituïdes. Homes nous sense ulls, sense nas, sense orelles ni boca, homes amb coixinets a les articulacions i patins als peus. Homes immunitzats contra les revoltes i les revolucions. Que alegres i animats que es veuen els carrers! A la porta d'un soterrani, Jack l'Esbudellaire resta palplantat tot brandant una destràl; el capellà puja al patíbul; els notaris desfilen amb ~~les~~ carteres voluminoses; els clàxons bramulen a tot drap. Els homes deliren a causa de la llibertat tot just descoberta. És una sessió perpètua, amb megàfons i telègrafs, d'homes sense braços que dicten cartes a uns cilindres de cera; fàbriques que funcionen de dia i de nit, que produeixen més embotits, més ~~brezels~~, més botons, més baionetes, més begudes, més làudanum, més destrals esmolades, més pistoles automàtiques.

No recordo cap altre dia més bell que aquest, en plena floració del segle xx, mentre el sol es podreix i un home muntat en un carret toca la *Cançó d'Amor* amb la seva flauta. Aquest dia brilla en el meu cor amb un esclat tan lúgubre que fins i tot si jo fos l'home més trist del món no voldria abandonar la terra.

Quina magnífica evacuació, aquest darrer vol cap al cel des de la ciutadella segrada! Vista des de dalt, la terra torna a semblar blana i meravellosa. La terra alliberada de l'home. Resulta inexplicablement blana i meravellosa, aquesta terra òrfena d'homes. Lliure dels caçadors de Déu, lliure de la seva putasca progenie, la mare de totes les coses gira de nou en la seva òrbita amb gràcia i dignitat. La terra no coneix cap Déu, ni la caritat